Romanos
Pablumi kartanta kaĉhan Romapi kriyiqkunaman

Apustul Pablo Corinto pwiblupi kimsa misista karmi, kay kartata kaĉharan Romapi kaq kriyiq masinkunaman. Kay kartata kaĉhashanqami karan añu 57pi yupay.

Romaqami kusala atun pwiblu karan. Chay pwiblupi mantakuqqami shutiq Nerón. Payqami achka pwiblukunata mantaq. Piru, Pabluqa manaraqmi Romamanqa ĉhasharaqchu kaq. Chaymi chay pwiblupi taq kriyiq masinkunaman Pabluqa kay kartata kaĉharan, Dyuspa rimayninta shumaqta intrakananllapapaq.

Kay kartapimi Pabluqa niran: Tayta Dyuspa rimananta tukuyla intrakar washakashunllapa. Chaqa tukuylami uchayjun kanchikllapa. Piru chaynu karmapismi, Amitunchik Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir, niran (1.1–8.39).

Chaynullami Pabluqa willaranllapapis: Tayta Dyusmi Israel runakunawan tratuta ruraranllapa nir. Piru chaynu paykunawan tratuta rurasha katinllapamapis, Amitunchik Jesucristupi mana kriyinaranllapachu. Chayraykumi kastigakashana karanllapa niran. Piru maydiya, Amitunchik Jesucristupi kriyirllapaqami, paywan kanqallapa nir imami willaran paykunataqa (9.1–11.36).

Chaynullami Pabluqa willaranpis: Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunaqami, Tayta Dyus munashanlata rurar ima kawsanqallapa nir (12.1–15.13).

Kay kartallapimi paykunata niranpis: Kusalatami watukushuyllapata munayani nir. Chaymi Españaman riqnu, watukushaykillapa niran (15.14-33).

Chaynullami kay kartanpiqa kusalata saludaran ima paykunataqa (16.1-27).

Pablumi saludakun

1 Munashay ukniykuna, nuqa Pablutami Tayta Dyus akrar kaĉhamasha Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin, chaynulla apustulnin kar, paypa shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaq.

2 Chaqa Tayta Dyusqami unay tyimpullapi paypa kaq rimaqninkunata willaran chay shumaq rimayninpaq kaynu nir iskribinanpaq:

3 “Washakuq Wamranshi kay pachaman shamuyanqa washamaqninchik” nir. Chaymantaqami Dyus nishannu, Jesucristuqa nuqanchiknu aychayjunpaq tikrakar Davidpa ayllunkuna kaqmanta nasiran.

4 Chaymi wanutinmapis, Santu Ispirituqa pudirninwan kawsachimuran. Chayraykumi yaĉhanchikllapa chiqapta Tayta Dyuspa Wamran nir, michka Davidpa ayllunmanta kasha karmapis.

5 Chaynu karmi Amitunchik Jesucristo kusata llakipar akramaran apustulnin kanaypaq. Chaymi kaĉhamaran tukuy nasyunkunata rir

yaĉhachinaypaq paypi kriyirna kasunanllapapaq. Chaynuqami payqa kusa riqsikashana kanqa.

6 Chaynumi qamkunatapis Tayta Dyusqa munar akrashushallapa, Amitunchik Jesucristupi kriyir paypa wamrankunana kanaykillapapaq.

7 Chaymi kay kartata kaĉhamuni qamkuna Roma pwiblupi taqkunaman. Chaqa Taytanchik Dyusmi qamkunataqa kusata munar akrashushallapa, allin kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

8 Puntataqami kayta willashaykillapa: Uklaw pachakunaman rirmapismi uyapasha kani, qamkunaqashi allita, Amitunchik Jesucristupi kriyinkillapa nir. Chaymi nuqaqa payrayku, Tayta Dyusta kusata payji nini qamkunapaq.

9 Chaynulla Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachikur, tukuy shunquywan Tayta Dyusta sirbini. Chaqa paymi nuqapaqqa kusa chiqapta yaĉhayan imanumi qamkunapaq mana shaykuq waran waran mañakuyani nirmapis.

10 Chaynumi imuraspis mañakunilla Tayta Dyus munatinqa, mana imapis pasatin imachu shamur watukushunayllapapaq.

11 Chaqa kusatami rikashuyllapata munani, qamkunallata yaĉhachishutiyllapa chay kriyishaykillapamantaqa mas allita kriyiqkunana kanaykillapapaq.

12 Kaynuqami nishunillapa: Qamkunaman shamutiy, Amitunchik Jesucristupi imanutaq kriyishanchikllapanulla ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakunallapapaq.

13 Ukniykuna, kaytami yaĉhanaykillapata munani: Kutir kutirmi qamkunaman shamuyta munasha kani nir. Piru kanankamanmi manaraq shamuytaqa puytishachu kani. Chaynumapis, Amitunchik Jesucristupaq tukuy intirupi mana Israel runakunata yaĉhachitiymi, paypi kriyishallapa. Chaymi kananqa qamkunamanpis shamunayani, chaypipis yaĉhachikutiy achkana kriyinanllapapaq.

14 Chaqa tukuyta yaĉhachinaypaqmi kani, griego mana griego runakunata, chay yaĉhaq mana yaĉhaqkunamatapis.

15 Chayraykumi kusata shamuyta munani qamkuna Romapi taqkunamanpis, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishunayllapapaq.

Dyusmi Jesucristupi kriyiqkunata washan

16 Manami nuqaqa pinqakunichu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikuytaqa. Chaqa Dyusqami pudirninwan mayqantapis, shumaq rimayninpi kriyiqkunataqa washanqa, puntataqa Israelmanta kaqkunata, chaymantashuypaqa mana Israelmanta kaqkunatapis.

17 Chaqa Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpi kriyishalami, Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, kusa allinpaqna riqsimanchikllapa nir intrachimanchikllapa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Mayqanpis

allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsikar kawsanqa” nir.

Tukuymi uchayjun kanchik

18 Tukuy runakunami kusala mana allinkunata rurar ima, wakinkunata pantachinllapa Dyuspaq mana intrakananllapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusqa piñakur, syilumanta-pacha paykunataqa kastiganqa.

19-20 Chaqa Taytanchik Dyusllami paykunata intrachiran, nuqami kusa allin, kusa puytiq Dyusnikillapa kani nir. Chaynuqami intrachikuran, kay pachata, chaynulla tukuy ima rurashankunawan. Chaymi payllata mana rikarpis, chay tukuy ima rurashanta rikarqa, tukuy yaĉhaytana puytinchikllapa Tayta Dyusqa imanu nirmapis. Piru tukuy chaykunata yaĉharmapismi, wakinkunaqa mana paypi kriyiytaqa munanllapachu. Chaymi, “Mana yaĉhashachu kani Dyuspaq” nirmapis, paykunaqa mana washakayta puytinqallapachu.

21 Chaqa chay runakuna Tayta Dyuspaq yaĉharllapapismi, imanuĉhi payta aduranapaq kaq chaynutaqa adurayta, payjichikuymatapis mana munashallapachu. Ashwan chaykunata ruranapmantaqami mana allinkunata yarpur kawsashallapa. Chaymi shunqunpi mana allin yarpuyninkunarayku, yarpuyninllapaqa tutaparaqpi yupayna kidasha.

22 Chaymi paykunaqa “Kusa yaĉhayniyjunmi kanchikllapa” nirmapis, ashwan kusa mana intrakaqkunapaq tikrakashallapa.

23 Chaqa Taytanchik Dyus kusa puytiq,
chaynulla tukuy tyimpupaq ima katinmapis,
aduraytaqa mana munashallapachu. Ashwanmi
adurayta munashallapa kay pachapi kaq
tukukaq imakunata amituyllapa nirqa. Chaymi
adurashallapa runapa, pariq kurukunapa, tukuy
kwatru ĉhakiyjun animalkunapa, aysaĉhakar puriq
kurukunapa ritratunkunata ima.
24 Chayraykumi Tayta Dyusta mana
kasushanllaparayku, chay runakunataqa dijasha
munashanllapakunatana ruranllapapaq.
Chaymi paykunaqa ukwan ukwan punur,
kusa millanaypaq imakunata rurar imana
kawsanllapa.
25 Chaynulla chay runakunaqami, chiqap
Dyuspi mana kriyinar, payta adurayta mana
munar, ashwan chay llulla kaqkunalapina
kriyishallapa. Chaynu karmi, Taytanchik
Dyustaqa mana aduranllapanachu. Ashwanmi
Tayta Dyus rurashankunatana adurayanllapa.
Piru Taytanchik Dyusqami munan, chay
rurashankunataqa mana adurarchu, ashwan pay
payllatana alabanallapapaq. Chaynumi kanqa.
26 Chaymi chay runakuna, Tayta Dyusta
adurayta mana munatinllapaqa, payqa dijashana
kusa pinqaypaqkunata ruranllapapaq.
Chaymi warmikunapis runanwan punuq
yupayna warmipurana punur mana allinta
ruranakunllapa.
27 Chaynullami ullqukunamapis warminwan
punuq yupay ullqupurana punur, mana allin pin-
qaypaqkunata ruranakunllapa. Chaynu tukurlla-
pami, kusata qischakanllapa munashanllapalata

rurashanllaparayku.

28 Chay uchayjunkunaqami mana imatapis yaĉhayta munanllapachu Dyuspaqqa. Chaymi Tayta Dyusqa paykunamanta akrakaq yupay, paykunalatana dijasha yarpuyninkunapiqa kusa mana allinkunalatana yarpunanpaq. Chaymi kusa saqrakunatana yarpur, paykuna munashanllata ruranllapa.

29 Chaynu karmi tukuy riqchaq pinqaypaq uchakunata rurar kawsanllapa. [Chaymi ukwan ukwan pununllapa.] Runa masinkunatami mana allinkunata ruranllapa. Ĉhiqnikunllapa. Iman katinpismi, miĉhanllapa. Runa masinta inbidyanllapa. Wanuchikunllapa. Kusata piñakurmi anyanakunllapa. Llullachinakunllapa. Kusa mana allinkunalata rurayta yarpunllapa. Kusa kwintastiru ima.

30 Runa masinta yanqallamanta uchachanllapa. Tayta Dyustami ĉhiqninllapa. Kusa nubliru tukurmi, ukkunata disprisyanllapa. Paykunalla kusata alabakanllapa. Ukkunata mana allinpaq tikrayta yarpunllapa. Taytanllapakunata mana kasunllapachu.

31 Chaqa paykunaqami mana intrakanar kusala kuchi yupay. Imata arnikurpismi, mana kumplinllapachu. Paykunalapaq imanpipis yarpur, mana ukkunapaqqa yarpunllapachu. Mana ukkunata pirdunanllapachu. Chaynulla mana llakipakunllapa imalamapischu.

32 Piru paykunaqami allita yaĉhanllapa Tayta Dyusmi tukuy chay riqchaq uchayjunkunataqa tukuy tyimpu wanunapaq kastigamanchik nir. Piru chayta yaĉharmapismi mana allinkunata ru-

rar kusata uchakur kawsanllapa. Chay runa masinkuna paykuna yupay mana allinkunata rurar uchakutinllapamaqami, ashwan kusata aligriyanllapa.

2

Dyusmi tukuyta allita rikar yaĉhamaqninchikqa

1 Piru qamkunamanta uknikillapa mana uchayjun yupay tukur, ukninta uchachar niyanman: “Payqami kusala uchayjun” nir. Chaynu nirqami, ashwan paylla kusa uchayjun kanqa. Chaqa ¿imatana ukninta willanqa paypis chaynu uchakurlla kawsarqa?

2 Yaĉhashanchikllapanu, uchakuqkunataqami Dyusninchik karanlata rikar “Qamqa uchayjun kanki” nimayninchikmatapis puytin, pay allinla kar tukuyta rikar yaĉhamaqninchik kashanrayku.

3 Piru qam, uknikita uchachar “Qamqa kusa uchayjun kanki” niqqami, mana imanupis washakayta puytinkichu, Dyusninchikpa kastigunmantaqa.

4 Imanupiqakish qamqa mana manchakur uchakurlla kawsarqa, Dyuspaqqa kaynuta yarpuyatki: “Dyusninchikqami kusala allin kar, mana das piñakur imaqa kastigamanchikchu” nir. ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi uchakuqkunataqa kastigan. Piru payqami kusa llakipakuq kashanrayku yarashuyan, uchaykikunata dijar payman tikrakatki pirdunashunanpaq.

5 Piru qamqami, kusa kuchi kar, Dyusman mana tikrakanar bidaykitaqa mana kambyayta

munankichu. Chaymi ashwan mas uchayjun-
paqna tikrakayanki. Chaymi Tayta Dyusqa jwisyu
diyapi tukuyta allita rikar yaĉhar, kusa manchay-
paqtana kastigashunqa.
6 Chaqa tukuyninchiktami rikar
yaĉhamayashunllapa, allinta mana allinta rurasha
kashallapamapis.
7 Piru wakin runakunaqami mana shaykuq
allinlata rurar, Dyusta sirbisha pullakumanchik
nir, paywan tukuy tyimpupaq luryanpi kayta
yarpunllapa. Chaymi paykunataqa Tayta Dyusqa
yanapar tukuy tyimpupaq kawsachinqa.
8 Nataq chay mana allinkunata ruraqku-
nataqami, Tayta Dyusqa kusata piñakur
kastiganqa. Chaqa paykunaqami chay tukuy
allin kaqmantaqa, Dyus nishantaqa mana
imalatapis kasuyta munanllapachu. Ashwanmi
munashanllata rurar kawsanllapa.
9 Chaynu kashanllaparaykumi michka Israel
runakuna, mana Israel runakuna karmapis qis-
chakanqallapa. Chaymi tukuy chay mana allinta
ruraqkunapaqqa kusala qischakaykuna, yarpu-
pakuykuna kanqa.
10 Piru Tayta Dyusqami chay allin ruraqku-
nataqa allinmi kanki nir, kusata aligriyachir
shumaqta kawsachinqa, Israelmanta kaqkunata,
chaynulla mana Israelmanta kaqkunamatapis.
11 Chaqa Tayta Dyusqa manami ukmanta, uk-
mantachu rikamanchikllapa.
12 Chaymi mayqanpis Moisés mantakushanta
mana yaĉharpis, imami allin, imami mana
allin nir yaĉhayar uchakushanraykumi Tayta
Dyusqa allita rikar kastiganqa. Nataq Moisés

mantakushanta yaĉhayar uchakuqkunata-
shuypaqa chay mantakuykunallawan Tayta
Dyusqa allita rikar yaĉhar, kastiganqa.
13 Chaqa Tayta Dyusqami mana chay
mantakuykunata uyakuqkunalatachu allinpaqqa
riqsin. Ashwanmi uyakusha karmapis chay
mantakuykuna nishankunata kasuqkunatami,
Tayta Dyusqa allinpaqqa riqsin. Chaymi chaynu
karnaqa, Dyuswan pullana kanqallapa.
14 Piru mana Israel runakunamantaqami,
wakinkunaqa Moisés mantashankunata
mana yaĉharpis, allinta rurar kawsanllapa.
Chaqa paykunaqami yarpuyninllapallamanta
yaĉhanllapa imami allin, imami mana allin
nirmapis.
15 Chaymi chaynu allinta rurar kawsatinlla-
paqa, yaĉhanchikllapa paykunapismi shunqunlla-
papi Dyus munashankunata allita intrakanllapa
nir. Chaqa yarpunllapami, allintachu rurayani
manaqachu mana nir.
16 Chay nishushayllapanumi, jwisyu
diyapiqa kanqa. Chaqa Amitunchik
Jesucristupaq yaĉhachishushayllapanu, payqa
yarpuyashanchikkunata rikayanqa. Chaymi
ukkunata washayanqa. Nataq ukkunataqa
uchakushanllaparayku kastigayanqa.

Israel runakunami Moisés mantakushanta mana kasushallapachu

17 Israelmanta kaq runa masiy, qamqami
ninki: “Nuqaqami Israel runa kar, Moisés
mantakushankunata yaĉhakushayrayku Dyusqa

masta munaman” nir. Piru chaynuqami ninki
kusata alabakarla.
18 Chaynulla Moisés mantakushanta
yaĉhakushana karqami ninki, “Tayta Dyus
munashantaqami allita intrakanina” nir.
Chaymi Moisés mantakushankunata
yaĉhakushana karqa, yarpunki Tayta Dyus
munashankunalata intrakarmi, kwintata qukani
imataq allin nir.
19 Chaynullami ninkipis: “Chay mana
yaĉhaqkunaqami mana rikakuq yupay katinllapa,
yaĉhachiyta puytini, amana tutaparaqllapi yupay
purinanllapapaq” nir.
20 Ninkipismi: “Moisés mantakushankunata al-
lita yaĉhaq karmi, Dyus munashanta allita in-
trakayani. Chaymi chay wamritukuna yupay kar,
mana yaĉhaqkunata yaĉhachiyta puytini: ‘Imataq
allin, imataq mana allin’ nir. Chaqa Moisés man-
takushanraykumi yaĉhayta puytinchik Dyus mu-
nashantaqa”.
21 Piru allita intrakar yaĉhachikurqa, ¿imaraykutaq chay yaĉhachikushaykitaqa mana kasunkiqa? Chaqa qamqami yaĉhachikunki: “Ama suwakuyllapachu” nir. Piru ¿imaraykutaq suwakunkiqa?
22 Yaĉhachikunkipismi: “Ukpa warminwanqa
manami allinchu pununapaq” nir. Piru,
¿imaraykutaq ukpa warminwan pununkiqa?
Runakuna rurashan amitunllapakunatapismi
kusata ĉhiqninki. Chaynu chaykunata ĉhiqnirqa,
¿imaraykutaq chay amitunllapapa wasinkunaman
yaykunki iman kaqkunata suwakuqqa?
23 Kananqami Moisés mantakushanta allita
yaĉharqa, kusata alabakanki. Piru chay

mantakuykunata mana kasurqami, Dyusmanta burlakayanki.

24 Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapi nin:

“Qamkuna Israelmanta kaqkuna mana allinkunata rurashaykillaparaykumi,
chay uklawmanta kaq runakunaqa, Dyusninchikpaq mana allinta rimanllapachu” nir.

25 Qammi Dyuswan kanaypaq nir chay siñal kustumrita ruranki. Chaynu chay siñal kustumrita rurar, Moisés mantakushanta mana chiqapta kasurqami, yanqallana chay siñaltaqa * rurashayki kanqa.

26 Chay mana Israelmanta runakunaqami chay siñal kustumritaqa mana ruranllapachu. Piru allita Dyus munashanta rurarllapaqa, ¿manachu Dyuspaqqa chay siñal kustumrita rurasha yupayna kanqallapa?

27 Chay paykunaqami, Dyus munashanta rurasha kar, Dyuswanna kanqallapa. Chaymi Dyuspaqqa mas allinna kanqa qammantaqa. Chaqa qamqami, chay siñal kustumrita rurasha karmapis, Moisés mantakushantaqa chiqaptaqa mana kasunkichu.

28 Ma chaynu katinqa ¿mayqankunataq Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanqa? Manami kwirpunchikpi siñal kustumrita

* **2:25** Siñal kustumriqa chay Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta-pacha uchu diyayjunna katinqa, uk siñalsituta ruraqllapa chay wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswanna kananpaq nir.

rurashanchikraykuchu chiqap wamrankunaqa kanchikllapa.

29 Chaqa Moisés tukuy mantakushankunata kasunasha kashamapis, manami chayqa washamayninchikta puytiranchu. Ashwan Dyuspi allita kriyishalami, Santu Ispiritu yarpuyninchikpi siñalamaqninchik yupay intrachimanchik Dyuspa wamrankunana kanchikllapa nir. Chaynu Dyuspaq kashallapaqami, runakunaqa mana alabamashunllapachu, ashwan Taytanchik Dyusmi kusa allinna kankillapa nimashunllapa.

3

1 Piru chaynu nishutiyqakish qamqa yarpuyatki, chaqa ¿imatataq sirbiman Israel runa kar, chay siñal kustumrita rurashayqa? nir.

2 Amami chaynutaqa yarpuychu. Chaqa Tayta Dyus munar akrashushanllaparaykumi, rimayntaqa puntata unay rukuykillapakunata intrachiran, wakinkunata intrachinanllapapaq.

3 Piru chaynu katinmapismi, wakin Israel masikikunaqa Dyusninchik washananllapapaq nir tratuta rurashantaqa mana kwintacharanllapachu. Chaynu mana kwintachatinllapamapismi, Dyusninchikqa chay tratuta rurashantaqa allita kumpliyanqa.

4 ¡Chaqa tukuy runakuna ima nishanta mana kumplitinmapismi, Tayta Dyusqa imanu yanapamanallapapaq, chaynulla imanu ruramanallapapaq nir arnimashanchikllapataqa, allita tukuyta kumpliyanqa! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

¡Tayta Dyus, qam rimatkimi
tukuy uyashuqkuna yaĉhanqallapa, chiqaptami rimanki!
¡Chaymi tukuy musyashuqkunata binsir, uyarachinki! nir.

5 Piru Tayta Dyus llakipakuq kashanraykumi, ukkunaqa yarpuyninllamanta kaynu ninllapa: Uchakurlla kawsatiymapis Tayta Dyus llakipamaqta wakinkuna rikarmi, ninllapa: Dyusqami kusala allin llakipakuq nir. Chaynu uchakushayrayku ukkunaqa Dyusqa llakipakuq nir intrakatinqa, manami allinchu kanqa Dyus kastigamananpaqqa michka uchakutiymapis nir.
6 ¡Piru manami chaynuchu! Chaqa Dyus tukuy nishanta mana kumplirqa, ¿imanunari jwisyu diyapiqa tukuyta allita rikar yaĉhanqa?
7 Piru uk uchakusha karmapis, washakayta munar niyanmanllaraq: “Llullakushayraykumi Dyusta masta alabar ninllapa: ‘Dyusqa mana llullachu’ nir. Chaymi chay llullakushaypaqqa, mana allinchu kastigamananpaqqa” nir.
8 Nishaykillapa: Chaynu rimarqami, paylla llullachikayan. Chaqa ashwan chaynu rimaqkunaqami, llullakur ukkunata ninpis: “Kusata uchakushamapismi, Dyusqa kusala llakipakuq kar, mana kastigamanchikchu” nir. Chaynulla ninllapapis: “Pablupis nuqakuna yupaylla yaĉhachikun” nir. Chaymi chaynu llullakur yaĉhachikuqkunataqa, Dyusqa kusa manchaypaqta kastiganqa.

Tukuymi uchayjun kanchikllapa

9 ¡Ma yarpushunllapa! ¿Nuqanchikkuna
Israelmanta kashanchikllaparaykuchu,
wakinkunamantaqa kusa mas allin kashunllapa?
¡Manami! Chaqa yaĉhachishushayllapanu
Israelmanta kaqkuna, chaynulla chay mana
Israelmanta kaqkunamapismi tukuy uchayjun
kanchikllapa.
10 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi
kaynu nin:
“Dyuspaqqa manami uklamapis kanchu allinta
ruraqqa.
11 Manami uklamapis kanchu Dyuspaq yarpuqqa.
Chaynulla Dyuspaq intrakayta munaqqa
manami kanchu uklamapis.
12 Chaqa tukuymi Tayta Dyusmanta
chiqanchakar,
mana allinpaqna tikrakashallapa.
Chaymi mana uklamapis kanchu allinta ruraqqa.
13 Chay mana allinta ruraq runakunapa kunkan-
qami,
imanutaq uk wanur pampakashan kiĉhalla
kar kusalata asyan, chay yupay.
Chaymi das imatapis saqrata riman.
Chaynullami qallunllapapis kusala llulla
katin,
shiminllapapi largu kurupa bininunta pakaq
yupay.
14 Aqrunllapapismi kusa saqrata ayaq yupay
katin,
runa masinllapakunamatapis kusalata
musyanllapa ima.
15 Ĉhakinllapakunapismi kusa utqaylla purin

ukkunata mana allinta rurar wanuchinanllapapaq.
16 Chaynullami mayta rirllapapis
achka runakunata qischar ima llakichinllapa.
17 Chaqa manami mayqanwanpis shumaqta kawsaytaqa yaĉhanllapachu.
18 Chaymi Tayta Dyusta manchar kasuylamatapis mana yarpunllapachu” nir.

19 Chaynumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa intrachimanchik Israelmanta kaqkunapis uchayjun kanchikllapa nir. Chaqa manami mayqanpis tukuy mantakuytaqa kumpliyta puytishachu. Chaymi jwisyu diyapiqa, Dyusta mana ima nishaq nir yaĉharchu tukuyla Israelmanta kaq, chaynulla mana Israelmanta kaqkunamapis kastigakasha kanqallapa.
20 Chaymi Moisés mantakushankunata michka kumplishaq nisha katinllapamapis, Dyusqa mana mayqantapis ninqachu: “Mananami uchayjunnachu kanki” nirqa. Chaqa chay mantakuykunaqami intrachimanalapaq karan: “Kusa uchayjun kanchikllapa” nir.

Jesucristupi kriyishami Dyusqa pirdunamanchikllapa

21-22 Piru kananqami Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, mananashi chay unay mantakuykunata kasurnachu washakayta puytinchik nir. Ashwanmi Jesucristupi kriyishalana mana uchayjunpaqnachu riqsir, tukuy Israelmanta kaqkunata chaynulla mana

Israelmanta kaqkunamatapis washamanchik-
llapa. Chaqa chaypaqmi Dyuspa rimaqnin
Moisés, chaynulla wakin rimaqninkunapis Dyus
nitin iskribiran. Chay iskribishankunaqami
niyaq: “Uk washakuq shamurshi, tukuyla
paypi kriyiqkunataqa washar, Dyuswan
pullachamayashunllapa” nir.
23 Chaymi nishaykillapapis: Tukuylami
uchakusha karanchikllapa nir. Chaynu
karmi kusa allinla llakipakuq Dyusninchikpa
naypanmantaqa karupllapi karanchikllapa.
24 Piru chaynu kashallapamapismi, Jesucristo
uchanchikllapapaq pagrakuq yupay wanuran
Tayta Dyuswan pullachamanallapapaq.
Chaymi kananqa Taytanchik Dyusqa dibaldila
mana imawan pagrashalamapischu llakipar
uchanchikllapamantaqa pirdunamanchikllapa.
25 Chaqa Tayta Dyus munatinmi Jesucristo
yawarninta iĉhar wanuran. Chaynu wanurmi
chay uchanchikllapawanqa payna kidaran.
Chaynuqami Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta
Dyusqa manana kastigamanallapapaqnachu.
Chaynuqa kwintata qukanchikllapa, Tayta
Dyusqa tukuyla uchata mana chaynulaqa
dijanchu nir. Chaynu katinmi chay unay
runakuna, manaraq Jesucristo shamuyatin
uchakurmapis Tayta Dyuspi kriyitinllapalami
payqa llakiparan.
26 Chaynullami kanan tyimpukunapis Tayta
Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchik-
llapa, Wamran wanushanrayku. Chaymi Jesu-
cristupi tukuy kriyiqkunata pirdunatinqa, kwin-
tata qukanchikllapa: Tayta Dyusqami maydiyapis

kusa allinla kar, rikar yaĉhar manana uchayjun-
paqnachu riqsimanchikllapa nir.

27 Chaynu Tayta Dyus rurasha katinqa,
¿imapaqtaq sirbin alabakanallapapaqqa?
¿Alabakaytachu puytinchik Moisés mantakushanta
kasushanchikrayku? ¡Manami! Chaqa
Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyusqa
uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa.
Chaynu katinmi mana sirbinnachu imapaqpis
alabakanallapapaqqa.

28 Chayraykumi yaĉhanchikllapa Jesucristupi
kriyishallapalami Tayta Dyusqa uchanchik-
manta pirdunamanchikllapa, mana Moisés
mantakushankunata kasushanchikraykuchu
nir.

29 Chaqa Tayta Dyusqami mana, Israelmanta
kaqkunapa Dyusninlachu. Ashwanmi Wamran
Jesucristupi tukuy kriyiqkunapaqa, Israelmanta
kaqkunapa, chaynulla mana Israelmanta kaqku-
napamapis Dyusnin.

30 Uk Dyusla kashanraykumi Jesucristupi
tukuy kriyiqkunataqa uchanchikmanta
pirdunamanchik, chay siñal kustumrita rurasha
kasha, chaynulla mana rurasha kashallapamapis.

31 Piru chaynu pirdunamashallapaqa,
imanupi yarpuchuwanllapa Dyus nitin Moisés
mantakushankunaqami manana sirbinnachu
nir. ¡Manami allinchu chaynu yarpunallapapaqqa!
Ashwanmi Jesucristupi kriyirqa, Dyus nitin
Moisés tukuy mantakushankunataqa kumplisha
yupayna kanchikllapa.

4

Dyusmi Abrahamtaqa pirdunaran kriyishanraykula

1 Ma yarpushunllapa, nuqakuna Israel runakunapa unay rukuyllapa Abrahamta, Dyus allinpaq riqsishanpaq.

2 Tayta Dyusqami Abrahamtaqa kriyishanraykula allinpaqqa riqsiran. Chaqa Abrahamqa trabajaq yupay, Dyuspaq allinlata rurasha karqami paylla alabakayta puytinanta. Piru mana allinlata rurayta puytishanraykumi mana paylla alabakaytaqa puytiranchu.

3 Chaynu katinmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Abrahamqami Tayta Dyuspi allita kriyishanraykula mana uchayjunpaqnachu riqsikaran” ✡ nir.

4-5 Ma allita yarpushunllapa: ¿Uk runa mana trabajarqachu pagrakayta puytin? ¡Manami! Chaynullami nuqanchikkunapis Tayta Dyuspi mana kriyirqa, mana niyta puytishunchu “Tayta Dyus washamay” nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa mayqan kusa uchayjun katinmapis washanarqa, llakipar dibaldila washan. Chaymi ashwan, Jesucristo washamaqninchik nir kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa.

6 Chayraykumi runakuna uchakusha kar, kriyishanraykula Dyusqa, dibaldila llakipatin kusata aligriyanqa nir, chay unay gubyirnu Davidpis

7 kaynu niran:

“Kusa shumaqmi kanqa

✡ **4:3** Gn 15.6

mayqan uchakusha katinmapis
Tayta Dyus uchankunamanta pirdunatinqa.
8 Chaynulla kusa shumaqmi kanqa chay runaqa,
Tayta Dyus uchankunata mana kwintachatinqa” ✡ nir.
9 ¿Chaynuqachu kusa shumaqqa kanqa chay siñal kustumrita rurasha kaqkunala? ¡Manami! Ashwan Tayta Dyuspi kriyirmi shumaqqa kanqallapa, mana chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapis. Yaĉhashanchikllapanu, Abrahamtami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaq riqsiran, paypi kriyishanraykula.
10 Chaynuqa ¿ima tyimpupitaq Tayta Dyusqa chaynuta riqsiran Abrahamtaqa? ¿Siñal kustumrita rurashana katin, manaqachu manaraq rurayatin? Ashwanmi manaraq chay siñal kustumrita rurayatinraq, allinpaqqa riqsiran.
11 Chaymi chay siñal kustumrita manaraq rurayatinmapis, Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaq riqsir kaynu niran: “Siñal kustumrita ruray” nir. Chaynu nitinraqmi, Abrahamqa chay siñal kustumrita ruraran, ama maydiyapis qunqananpaq, Dyusmi allinpaq riqsimasha paypi kriyishayraykula nir. Chaymi Abrahamqa intrachimanchik, Tayta Dyuspi kriyirlami Dyuspaqqa allin kanchik nir. Chaynu Abrahampaq yarpurqa, allita yaĉhanchikllapa Tayta Dyusmi chay siñal kustumrita mana rurasha kaqkunatapis allinpaq riqsin paypi kriyitinqa nir.
12 Abrahamqami siñal kustumrita rurasha kaqkunamatapis intrachimanchikllapa, Dyuswanqami allin kanchik paypi kriyirla, mana

✡ **4:8** Sal 32.1-2

siñal kustumrita rurarlachu nir. Chaqa imanutaq Abrahammaqa manaraq siñal kustumrita rurayatinraqchu Tayta Dyuspi kriyishanraykula, allinpaq riqsiran.

Abrahammi allita kriyishanrayku Dyus arnishanta ayparan

13 Abrahamqami kusata kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa aylluntinta arniran tukuyla kay pachaqa paykunapa makinpina kananpaq nir. * Piru manami, Moisés mantakushankunata kasushanraykuchu chaynuqa arniran. Ashwanmi arniran, allita Dyuspi kriyishanraykula. Chaynu kriyitinmi, Tayta Dyusqa uchankunamanta llakipar kusa allinpaqna riqsiran.

14 Chayraykumi mayqanpis Tayta Dyuspi allita kriyirlami, tukuy arnishankunamatapis aypayta puytinllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata kasur washakananllapapaq katinqa, kriyirla washakanallapapaq nir arnimashanchikllapaqa yanqalla kayanman.

15 Piru Tayta Dyus, Moisesta mantakuykunata qushanta kasushaq nir yarpurmi mas uchakushana rikarinllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata piñakurna kastiganqa paykunataqa.

16 Chaymi Tayta Dyusqa Abrahamta arnir yanaparan, paypi kriyishanrayku. Chaynullami nuqanchikkunatapis arnir dibaldila yanapamanchikllapa kriyishanchikraykula. Chaynuqami Abrahamqa tukuy kriyiqkunapaqa

* **4:13** Gn 17.4-6; 22.17-18.

taytanchikllapa yupayna kar intrachimanchikllapa, imanumi Tayta Dyuspi kriyishala allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa Dyusninchikqa manami yanapanchu Moisés mantakushanta kasuqkunalataqa. Ashwanmi yanapan Abraham yupay Dyuspi allita tukuy kriyiqkunalata.

17 Chaqa Abrahamqami allita kriyiran: Tayta Dyus rimayninlawan mana imapis kayashanmanta tukuy imata rurayta puytin nir. Chaynulla kriyiranpis: Wanushakunamatapis kawsachimun nir. Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa niran: “Qammantami achka ayllukuna kanqa. Chaymi taytan yupay kanki” nir. Chaynu nitinmi Abrahamqa kriyiran.

18-19 Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta nisha karan: “Warmiki Sararaykumi uk wamrayjun kanki” nir. Piru Saraqami mana wamrakuq warmichu karan. Chaynu Abraham mana wamrayjun karpismi, Tayta Dyus nishanta kriyiran. Piru manami dasqa wamrayjunchu karan. Ashwanmi kusa achka añuta yararan, Tayta Dyus nishannu kumplikananpaqqa. Chaymi ashwan Abrahamqa warmin Sarawan yaqqana syin añuyjun karanllapa. Chaynu kusa rukuna karllapa wanunanllapapaqna kar, Sara mana wamrakuq katinpismi, Tayta Dyus nishanlapi mana shaykuq kriyiran. Chaymi rukuna katinllapamapis Tayta Dyus nishannu, Saraqa wamrakusturanna. Chaynumi achka pwiblukunapa taytanllapa yupayna karan.

20 Chaqa Abrahamqa kusa allita kriyisha karan: Tayta Dyusmi chay arnimashanta chiqapta qumanqa nir. Chaymi tukuy nishanpi mana

shaykuq kriyir, Dyusta kusata alabaran.
21 Chaqa kusatami yarpukusha karan: Tayta
Dyusmi kusa pudirniyjun kar, tukuy chay arni-
mashantaqa rurayta puytin nir.
22 Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa Abra-
hamta kusa allinpaqna riqsiran.
23 Piru Abraham, Tayta Dyuspi kriyishanrayku
allinpaq riqsisha nirqami, mana Abrahamla-
paqchu chaynuqa niyan.
24 Ashwanmi chaynuqa nin, kanan
nuqanchikkuna tukuy paypi kriyiqkunapaqpis.
Chaqa nuqanchikkunapismi, Tayta Dyus,
Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta
kawsachimusha chay paypi kriyinchikllapa.
25 Chaqa Jesucristumi wanuran uchanchikl-
laparayku. Chaymantaqami chay wanushan-
manta kawsachimuran, mana uchayjunpaqna
riqsimanallapapaq.

5

Jesucristuraykumi mana uchayjunnachu kanchik

1 Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa
mana uchayjunpaqnachu riqsimanchik-
llapa. Chaqa Amitunchik Jesucristo
shumaqchamashanchikrayku, Dyuswanqa kusa
shumaqna kanchikllapa.
2 Chaynu kriyishallapami, Tayta Dyus kusa allin
kar, mana imawan pagrasha imachu dibaldila
uchanchikllapamanta llakipar kusa allinpaq
riqsimanchik. Chaymi paylapi kunfyakar kusata
aligriyanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqna
kashunllapa pay kayashanpi nir.

3 Chaynu karqami, chay qischakaykuna katin-
pis aligriyashunllapa. Chaqa yaĉhashanchikllapanu,
chay qischakaykunaqami yaĉhachimanchikllapa
maydiyapis chay kriyishanchiknulla
shachinakunallapapaq nir.
4 Chaymi chay kriyishanchiknulla waran waran
shachinakushaqami, Dyusqa nimashunllapa
allinmi kankillapa nir. Chaynu nimashallapami
nuqanchikkunaqa chiqapta kunfyakanchikllapa
maydiyaqa kusa shumaqna paywan kashunllapa
nir.
5 Chaymi chay kunfyakayashanchikqa mana
yanqallachu kasha nir yaĉhanapaqqa, Tayta
Dyusqa Santu Ispiritunta qumashanchik. Chaqa
payqami intrachimanchik tukuyta kusata
munamanchikllapa nir.
6 Unaymantami nuqanchikkunaqa mana
imanupis washakayta puytiranchikllapachu,
chay mana allinta rurashanchikrayku. Chaymi
Tayta Dyusqa munashan tyimpupi, Wamran
Jesucristuta kaĉhamutin nuqanchikkunarayku
wanuran, michka payta mana kasur uchakusha
kashallapamapis.
7 Yaĉhashanchikllapanu manami mayqan runapis,
runa masinpaq wanuyta yarpunmanlamapischu.
¿Piru imanupi uk runapa kusa allin, kusa mu-
nashan runa masin katinmaqa, nuqa qampaq
wanushaq niytachu puytiyanman?
8 Piru imanutaq ashwan Amitunchik
Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkuna
manaraq kriyir uchayjun kashanchikmanta
washamanallapapaq. Chaynuqami wanuran,
Tayta Dyus allita intrachimanallapapaq kusata

munamanchikllapa nir.
9 Chaqa Jesucristo yawarninta iĉhar wanushan-
raykumi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta
pirdunar mana uchayjunpaqna riqsimashanchik.
Chaymi chiqapta yaĉhayanchik, jwisyu diyapiqa
Tayta Dyusqa manana tukuy tyimpupaq
kastigamashunllapanachu nir.
10 Chaqa nuqanchikkunaqami uchanchik-
llaparayku Tayta Dyuspaqa kuntran kar,
mana pullan kayta puytiyashallapamapis,
ashwan Wamran Jesucristuta kaĉhamuran
wanur paywan pullachamanallapapaq.
Chaymi chiqapta yaĉhanchikllapa, Jesucristo
kawsamushanrayku washamashunllapa tukuy
tyimpupaq kawsanallapapaq nir.
11 Chayraykumi ama aligriyashunllapachu
tukuy tyimpupaq washamashanchikllapa
chaylapaqqa. Ashwanmi aligriyashunllapa
Amitunchik Jesucristo wanur kananmanta-
pacha Tayta Dyuswan kusa shumaqtana
pullachamashanchikllapa nir.

Adanraykumi wanunchik Jesucristuraykumi kawsanchik

12 Kusa unay tyimpupimi, Taytanchik Dyus
punta runata rurashan Adán shutiqqa, pay
willashanta mana kasurchu uchakur, rukuyarna
wanuran. Chaymi Adán uchakushanmanta-
pacha, tukuy nuqanchikkuna uchayjunllana
kar wanunchikllapa.
13-14 Chaqa Adanqami Dyus willashan-
taqa mana kasuranchu. Chaymi paypa
ayllunkunamapis uchakurlla wanuranllapa

manaraq Moisés mantakushankuna katinmapis.
Chaynumi Adanmanta-pacha Moiseskaman
uchakurlla kawsaranllapa. Piru paykunaqa
manami Adán yupay, Dyus willashanta mana
kasurchu uchakur wanuranllapa. Chaynumi
Adán uchakushanraykuqa uk washakuq
shamuyanqa nir yaĉhanchikllapa. Piru payqami
shamuyan washamanallapapaqna mana
uchakuqnachu.

Adanqami Jesucristuwanqa mana chayllachu

15 Chaqa Adán uchakushanraykumi, tukuyla
mana puytiranchikllapachu chay wanuymanta
washakaytaqa. Ashwan Tayta Dyuslami kusata
munamarninchikllapa wanunallapamantaqa
mana imawan pagrasha imachu dibaldila
washamashanchikllapa. Chaqa Jesucristo
wanushanraykumi, Tayta Dyuslla munar
uchanchikkunamanta llakipamanchikllapa
tukuyla paywan kusa shumaqtana kawsanal-
lapapaq.
16 Adán uchakushanmanta-pachami tukuy
runakuna uchakurlla kawsaranchikllapa.
Chaymi Tayta Dyusqa kastigamanallapapaqna
karan. Chaymantami ashwan Jesucristo
wanushanrayku, Tayta Dyusqa tukuy mana
allinta rurar uchakushanchikmanta llakipar,
mana uchayjunpaqna riqsimashanchikllapa.
17 Adán uchakushanraykumi tukuy tyimpu-
paq wanunallapapaq karan. Piru ashwan Jesu-
cristo wanushanraykumi, Tayta Dyus uchanchik-
manta mana imawan pagrasha imachu, dibaldila

pirdunamashanchikrayku tukuy tyimpupaq paywan pullana kawsashunllapa.

18 Adán uchakushanraykumi, wanur tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo allinta rurar wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, mana uchayjunpaqna riqsimarninchik tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq niran.

19 Chaynulla Adán, Tayta Dyusta mana kasushanraykumi, tukuyla uchakurlla kawsaranchikllapa. Piru Jesucristo, Tayta Dyusta allita kasur wanushanraykumi, kusa allinpaq riqsimanchikllapa.

20 Tayta Dyus, Moisesta mantakuykunata qushanqami, mana washamanapaqchu karan. Ashwanmi intrachimanalapaq karan tukuymi uchayjun kanchikllapa nir. Piru chaynu intrakarmapismi, uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaynu kashallapamapismi, Tayta Dyusqa kusa allinla kar uchanchikmanta pirdunar kusa allinpaqna riqsimaranchikllapa.

21 Chaynumi tukuyla uchakushanchikrayku wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyusqa kusala llakipakuq kar, tukuy uchanchikkunamanta pirdunamaranchikllapa. Chaymi Amitunchik Jesucristupi allita kriyishaqa tukuy tyimpupaqna paywan kawsanapaq nimaranchikllapa.

6

Jesucristupi kriyirnaqa ama uchakushunllapachu

1 Ma, ¿allinchu kanqa kaynuta yarpunapaq:
Tayta Dyusmi kusa allin kar uchanchik-
manta llakipamashanchiknulla, uchakurlla
kawsashapis qashan masta llakipamayashunl-
lapa nir?
2 ¡Manami chaynuchu! ¡Ashwan imanutaq uk
runa wanushana karqa manana uchakuyta
puytinnachu, chaynumi mana uchakur
kawsanapaqnachu kanchikllapa!
3 ¿Manachu qamkunaqa yaĉhankillapa,
Jesucristupi kriyir shutikurqa paywan pulla
uchapaqqa wanusha yupayna kanchik nir?
4 Chaynullami Jesucristupi kriyir shutiku-
yarnaqa, paywan pulla pampakaq yupayna
karanchikllapa. Shutikurna-shuypaqami,
mushuqmanta kawsamuq yupayna karanchikl-
lapa. Chaqa imanutaq Jesucristuta, Tayta Dyusqa
kusa pudirninwan kawsachimuran, chaynullami
nuqanchikkunatapis uchanchikpaq wanusha
yupay kashallapamapis yanapamashanchikllapa,
mushuq bidapina kawsanallapapaq.
5 Jesucristuwan pulla uchanchikpaq
wanusha yupayna karqa, mana uchakur
kawsanapaqnachu kanchikllapa. Chaynu
paywan pulla wanushanchikmanta kawsamusha
karnaqami, pay yupayna kusa allinkunata rurar
kawsanapaqna kanchikllapa.
6 Chaqa yaĉhashanchikllapanumi Amitunchik
Jesucristo wanuran, uk kruspi klabatinllapa.
Chaymi pay wanushannu, nuqanchikkunapis
uchanchikpaqqa wanusha yupayna kar, chay
unay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa
amana rurashunllapanachu. Chaynuqami

manana uchapa sirbiqninna kar, allinkunalatana
rurayta puytishunllapa.
7 Chaqa yaĉhashanchikllapanu, uk runa
wanushana karqami manana imatapis rurayta
puytinnachu.
8 Chaymi nuqanchikkuna, uchanchikkunapaq
Amitunchik Jesucristuwan pulla wanusha yu-
payna karqa, allita yaĉhar kunfyakanchikllapa,
paywan pullanami maydiyapis kawsashunllapa
nir.
9 Chaqa yaĉhanchikllapapis Jesucristumi
wanushanmanta kawsamuran tukuy
tyimpupaqna kawsananpaq nir. Chaymi chay
wanuyqa manana qashanqa tarinqanachu.
10 Chaqa payqami uk kutilana uchanchikku-
narayku wanuran. Chaymanta wanushanman-
taqa tukuy tyimpupaqna kawsamuran Taytan
Dyuswan pullana kawsananllapapaq.
11 Chaynumiri qamkunapis uchapaqqa
wanusha yupayna yarpuyllapa. Chaynuqami,
ashwan Amitunchik Jesucristuwan pullana kar,
Tayta Dyuslapaqna kawsar allinkunalatana rurar
payta sirbiyllapa.
12-13 Chayrayku chay mana allin yarpuynikilla-
pakunata dijar, kwirpuykillapata tantyakachir,
amana ima mana allintaqa rurayllapanachu.
Ashwan-ari tukuy kwirpuykillapata, yarpuynikil-
lapamatapis Dyuspa makinman ĉhurayllapa,
pay munashannula imatapis karanlata rurar
kawsanaykillapapaq. Chaqa uchapaqqami
wanur kawsamusha yupayna kankillapa.
14 Chaynu katkillapaqami, chay
uchakuchishuqllapaqa, mana imanupis

uchakuchishuyllapata puytinqanachu. Chaqa Tayta Dyus kusalata llakipashushanllaparaykumi, manana Moisés mantakushanta kasur kawsanaykillapapaqnachu kankillapa.

Dyuspa sirbiqnin kashunllapa

15 Yaĉhashanchikllapanu Moisés mantakushankunaqa mana washamayninchikta puytiqchu. Piru kananqami Amitunchikpi kriyisha, payqa uchakushamapis llakipamanchik. ¿Chaynu katinqachu, uchakurlla kawsashunllapa? ¡Manami!

16 Chaqa allitami yaĉhanchikllapa, uk runa patrunpi trabajaqqami chay pay nishannulla imatapis ruran. Chaynu qamkunapis Tayta Dyuslata patrunnikillapata yupay kasutkillapaqami, payqa uchaykillapamanta llakipashunqallapa, allinlatana rurar kawsanaykillapapaq. Nataq dyabluta kasur, uchakurlla kawsarqami tukuy tyimpupaq Dyusmanta chiqanchakar wanunkillapa.

17 Piru qamkuna, chay yaĉhachishushanllapamanta tukuy shunquykillapawan allita kriyirqami, manana chay uchakunapa sirbiqninnachu kankillapa. Chayraykumi, qamkunapaq kananqa Tayta Dyusta kusata payji nini.

18 Chaqa Tayta Dyus yanapar tukuy uchakunamanta chiqanchashushallapa katinmi, manana uchakur imachu pay munashannu allinlatana rurar kawsayankillapa.

19 Chaymi kaykunata willashunillapa allita intrakar amana uchakurllachu kawsanaykillapapaq. Chaqa mana chaynu yaĉhachishutiyllapaqami,

mana allita intrakarchu uchakurlla kawsayankimanllapa. Chaqa imanutaq unaymaqa kusa mana allin imakunataqa dasla ruraq kankillapa, chaynullami ashwan kananqa Tayta Dyuslatana kasur imatapis kusa allinlatana rurar kawsayllapa.

20 Chaqa unay uchakurlla kawsarqami, chay uchakunapaqa sirbiqnin kar, mana shumaq allinta kawsaytaqa puytiraykillapachu.

21 Piru chaynu uchakutkillapaqachu, ¿imallapaqqa sirbishuranllapa? ¡Manami! Ashwan tukuy tyimpupaq wanunaykillapapaqna karaykillapa. Chaymi kananqa chay rurashaykillapata yarpur, kusata pinqakunkillapa.

22 Piru kananqa qamkunaqa manana uchapa sirbiqninnachu kar, ashwan kananqa Tayta Dyuspa sirbiqninkunana tikrakashaykillapa. Chaqa chayqami kusala shumaq kar, yanapamanchik kusa allinlana kanallapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumashunllapa.

23 Piru uchakurlla kawsarllapaqami tukuy tyimpupaq wanushunllapa. Nataq Amitunchik Jesucristupi kriyishallapaqami, Tayta Dyusqa llakipamashunllapa dibaldila, paywan pulla tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq.

7

Jesucristupi kriyiqkunaqami manana ministinnachu unay mantakuykunataqa

1 Ukniykuna, qamkunaqami allita yaĉhankillapa Moisés mantakushankunataqa

wanunakalaman kasunapaq karan nir. Chaymi
mayqanpis wanushana karqa manana kasuyta
ministinnachu chaytaqa.
2 Chay mantakuykunamanta ukqami
kaynu nin: Uk warmi runayjun karqashi,
chay runanllawan kawsanqa maydiya
wanunankaman nir. Piru maydiya runan
wanutinqashi, chay warmiqa paylana
kashanrayku ukwan kasaraytapis puytinqa.
3 Chaqa chay warmipa runan kawsayatinlla,
uk runawan karqa Dyusmantaqa uchakuyan.
Piru chay warmipa runan wanushana katin, uk
runawan kasararqami, Dyusmantaqa manana
uchakuyannachu nir.
4 Ukniykuna, yarpushunllapa: Uk runa
wanushana karqami, manana kasuyta
ministinnachu Moisés mantakushantaqa.
Chaynullami nuqanchikkunapis, uchanchikpaq
Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karmi,
washakanapaqqa mana ministinchiknachu
Moisés mantakushankunataqa. Ashwanmi
Jesucristo wanur kawsamushanrayku paypana
kanchikllapa, Tayta Dyus munashanlata rurar
kawsanallapapaq.
5 Piru manaraq Jesucristupi kriyirqami,
Moisés mantakushankunata yaĉharmapis,
mana kumpliyta puytir uchakurlla kawsaq
kanchikllapa. Chaymi chaynu uchakurlla
kawsarqa tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna
karanchikllapa.
6 Nataq Jesucristupi kanan kriyirqami, Moisés
mantakushanpaqqa wanusha yupayna kanchik-
llapa. Chaymi chay mantakuykuna nishannuqa

manana rurarchu, ashwan Jesucristupi kriyishanchikrayku, kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapamanchik, mushuq kawsaypina kawsar Dyuslatana sirbinallapapaq.

Moisés mantakushanta yaĉharmapismi uchakurlla kawsanchik

7 Chaynu katinqa, ¿imatataq nishun? ¿Moisés mantakushankunaqami mana allin kar uchakuchimanchik nir? ¡Manami! Ashwanmi chay mantakuykunaqa intrachimanapaq karan kusa uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaqa chay mantakuykuna mana katinqami, nuqamaqa mana yaĉhanaytachu runa masiypa imankunata munapakurqami uchakuyani nirqa.

8 Piru Moisés mantakushankunamanta ukmi, kaynu nin: Amami runa masikipa imankunata munapakur uchakunkillapachu nimasha katinmapismi, ashwan chay mantakuyqa, chaykunata munapakuy nimasha kanman yupay, ukpa imankunata munar ima uchakuray. Piru chay mantakuykuna mana katinqami, munashaynulla imata rurarmapis mana yaĉhanaytachu uchakuyanimi nirqa.

9 Chaqa unay manaraq chay mantakuykunata yaĉharqami, uchakurmapis yarpuq kani, ¡kusa allinmi kani! nir. Piru chay mantakuykunata yaĉharmapismi, mana kwintachar masta uchakuyta munaray. Chaymi yarpuray uchakushayraykumi tukuy tyimpupaqna wanuyashaq nir.

10 Chaqa Tayta Dyusqami chay mantakuykunataqa qumaranchik allita kasur washakar, pay-

wan tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. Piru nuqaqami mana kasuyta puytiraychu chay mantakuykunataqa. Chaymi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay.

11 Piru nuqaqami puntata yarpuray, tukuy mantakuykunatami kasuyta puytini washakanaypaq nir. Chaynu yarpurqami nuqalla ingañakayaray. Chaqa chay mantakuykunata mana allita kasuyta puytishayraykumi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay.

12 Chaymi nishaykillapa: Dyus nitin Moisés mantakushanqami kusa allin, kusa shumaq ima, Tayta Dyusmanta kashanrayku. Chaymi mana ima mana allintapis rurachimayninchikta puytinchu.

13 ¿Piru chaynu allin kashanraykuchu tukuy tyimpupaq wanunaypaqqa karay? ¡Manami! Ashwanmi nuqa munashaynullata rurar uchakushaypaq tukuy tyimpupaq wanunaypaqqa karay. Piru chay allin mantakuykunaqami yaĉhachimaran, kusa mana allinta rurarmi uchakuyani nir. Chaqa chaynu yaĉhachimatinmi kwintata qukaray, uchaykunaraykumi tukuy tyimpupaq wanuyashaq nir. Chaymi chaynuqa yaĉhayanchik, kusala mana allinnachu Tayta Dyuspaqqa kanchikllapa nir.

14 Allitami yaĉhanchikllapa, chay mantakuykunataqami, Tayta Dyus qumashanchikllapa allinlatana ruranallapapaq nir. Piru nuqa, Jesucristupi manaraq kriyiq karmi, mana allintachu ruraq kani. Chaymi chay munashay uchapaqa sirbiqnin yupay karna, munashayllata imatapis ruraq kani.

15 Piru nuqaqami mana intrakaqchu kani,
imaraykumi uchakuni nirmapis. Chaqa
allinkunata rurayta munarmapismi, mana
puytiraychu. Chaynu mana uchakunarmapismi
uchakuqlla kani.
16 Chaymi manana uchakuyta munar kwintata
qukaq kani, Tayta Dyuspa mantakuyninkunaqa
kusala allin nir. Piru chaynumapis imanupiqa
uchakurlla kawsaq kani.
17 Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa
kwintata qukaq kani, yarpuyniypi mana allin
kaq yarpuyniymi chay mana allinkunataqa rurar
uchakuchimayan nir.
18 Chaymi allinlata rurayta munarmapis mana
puytiqchu kani. Chayraykumi yaĉhaq kani kusala
uchayjunmi kani nir.
19 Chaqa allinta rurayta munayani chaytaqami,
mana ruraqchu kani. Ashwanmi chay mana mu-
nayashayta ruraq kani.
20 Chaynu mana allinta rurarmapis,
manami munashaymantachu ruraq kani.
Ashwanmi yarpuyniymanta chay mana allin
munayniykuna, chaynutaqa rurachimaq.
21 Chaymi allita kwintata qukaq kani, allinku-
nalata rurayta munarmapismi, ashwan mana
allinkunata rurar uchakushana rikariyani nir.
22 Piru tukuy shunquypimi, kusa shumaqta
yarpuchimaq Tayta Dyuspa mantakuyninku-
naqa.
23 Chaynu kusa shumaqta yarpuchimat-
inmapismi, uchayjun kashayrayku, ishkay
yarpuyniyjun yupay kaq kani. Chaymi
chay mantakuykunata mana kasushayrayku,

allinkunata rurayta mana puytitiyqa, chay uchaqa uk prisuta yupay purichimaq mana allinkunata rurachimar.
24-25 Chaqa uk yarpuyniyqami, Tayta Dyus mantakushankunata kusata kasuyta munaq. Piru uk yarpuyniy-shuypaqami uchakurlla kawsayta munaq. Chaymi kusata llakir yarpukuq kani: ¿Piraq yanapamanqa, chay mana allinkunata rurar uchakuyashaytaqa dijar, amana tukuy tyimpupaq wanunaypaqnachu? nir. ¡Amituy Jesucristumi yanapamasha! Chaymi nuqaqa Tayta Dyusta kusata payji niq kani Wamranta kaĉhamutin yanapamashanrayku.

8

Dyuspa Santu Ispiritun munashannulla kawsanchikllapa

1 Chaymi kananqa mayqanpis, Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaqqa kastiganqanachu. *
2 Chaqa Jesucristo uchanchikllaparayku wanusha nir kriyishallapami, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa yanapar washamashanchikna, amana uchallapi kawsar tukuy tyimpupaq wanunallapapaq. Ashwanmi chaynuqa yanapamashanchik uk mushuq kawsaypina kawsanallapapaq.
3 Chaqa unayqa kusa uchayjun kashanchikrayku, mana puytiranchikllapachu

* **8:1** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Santu Ispiritu munashannulana rurar mana paykuna munashannulla kawsaqkunataqami” Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaq kastiganqanachu nir.

kumpliyta Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranchikllapachu. Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuta kaĉhamuran washamanallapapaqqa. Chaymi Jesucristuqa kay pachamanqa shamuran uk runapaq tikrakar. Piru chaynu tukuy uchayjunkunaman shamurmapismi payqa mana imalapimapis uchakuranchu. Chaqa chaynu karmapis uchanchikllaparayku uk kruspi wanuran, Tayta Dyus kastigamanallapapaq karan chaymanta washamanallapapaq.

4 Chaynuqami Jesucristuqa wanuran, chay unay mantakuy kaqkunataqa allita kumplisha yupayna kanallapapaq Tayta Dyuspaqqa. Chayna manana nuqanchik munashanchiknullata rurarchu, ashwan Santu Ispiritun yanapamashallapa allinkunalata rurarna kawsanallapapaq.

5 Chaqa uk runa munashanllapi kawsaqqami, pay munashanlapaq yarpur kawsan. Piru mayqanpis Santu Ispiritu munashannulla kawsaqkunaqami, Santu Ispiritu munashannula yarpur kawsan.

6 Chaqa chaynu nuqanchik munashanchiklapaq yarpurqami, tukuy tyimpupaq wanunapaqna kayashunllapa. Piru Santu Ispiritu munashanlapaq yarpuqqami, paywan pulla shumaqtana tukuy tyimpupaq kawsashunllapa.

7 Nataq mayqanpis munashanlapaq yarpuqkunaqami, Tayta Dyustaqa ĉhiqninllapa. Chaymi mana mantakushanlamatapis kasuyta munanllapachu. Chaynulla manami kumpliyta puytinlla-

palamapischu.
8 Chaymi mayqanpis pay munashanllata ru-
raqqa, Tayta Dyuspaq allinta ruraytaqa mana
puytinllapachu.
9 Piru qamkunaqami manana munashaykilla-
pata rurarnachu kawsayankillapa. Ashwanmi
Tayta Dyuspa Ispiritun qamkunapi katinmi, payta
kasur munashanlata rurarna kawsayankillapa.
Piru Jesucristupa Ispiritun mana qamkunawan
katinqami, mana Jesucristuwanchu kankimanl-
lapa.
10 Ashwan Jesucristupa Ispiritun qamkunawan
kashanraykumi tukuy tyimpupaq kawsankillapa,
kwirpuykillapa uchaykillaparayku michka
wanunanpaq kasha katinmapis. Chaqa
Tayta Dyusmi mana uchayjunpaqna
riqsishunllapa, Jesucristo qamkunapaq wanur
kawsamushanrayku.
11 Chaqa Jesucristutami, Tayta Dyus
wanushanmanta kawsachimuran. Chay paypa
Ispiritun qamkunapi kawsashanraykumi, chay
kwirpuykillapa uchaykillaparayku wanutin-
mapis, maydiyaqa qashan kawsachimunqa.
12 Chayraykumi ukniykuna tukuy chaykunata
yaĉharqa, Tayta Dyuspa Ispiritun munashanlla-
tana rurar kawsar, amana munashanchikllata ru-
rar uchakurnaqa kawsashunllapachu.
13 Chaqa qamkuna munashaykillapanulla
kawsarqami, tukuy tyimpupaqna wanunkillapa.
Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami, tukuy
chay mana allin munayashaykillapakunataqa
wanuchiq yupay dijarqa, tukuy tyimpupaqna
kawsankillapa.

14 Chaynulla Dyuspa Ispiritun kaynu
rurar kawsayllapa nimashanchiknulla
ruraqkunaqami, chiqap Tayta Dyuspaqa
wamrankunana kanchikllapa.
15 Chaynu karmi manana, imanutaq uk sir-
bikuq mantaqnin payta qischashanrayku man-
chakun chay yupayqa Tayta Dyusmantaqa man-
chakuyta puytinchiknachu. Ashwanmi Santu
Ispirituraykuu, Tayta Dyuspa chiqap wamranku-
nana kar payman qimikar *"Abba,* † Taytaymi
kanki" niyta puytinchikllapa.
16 Chaqa Santu Ispiritullami shunqunchiklla-
papi kar intrachimanchikllapa, Tayta Dyuspaqa
wamrankunanami kanchikllapa nir.
17 Chaynu Tayta Dyuspa wamrankuna karnaqa,
imanutaq Jesucristumaqa Tayta Dyuswanna,
chaynullami maydiyaqa nuqanchikkunapis
kashunllapa. Chayraykumi kananqa
kriyishanchikrayku michka qischakar imamapis
shachinakushunllapa, maydiyaqa paywan
pullana kusalata aligriyashunllapa nir yaĉhar.

Dyus arnimashanchiktami yarayanchikllapa

18 Kanankuna kay pachapi kusata
qischakanchikllapa. Piru chaynu qis-
chakarmapismi ama llakishunllapachu.
Chaqa chay qischakaykunamantaqami, kusala
mas shumaqta aypashunllapa Tayta Dyus
arnimashanchikllapataqa.
19-21 Piru kay tyimpukunapiqami Tayta
Dyus kay pachapi, syilupi tukuy imata

† **8:15** Abba nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papasituy nir.

rurashankunata rikayashanchikkunaqa, nuqanchikkuna uchakushanchikllaparayku, Tayta Dyusqa dijaran kusata qischakar wanunanllapapaq ima. Chaymi yarakuyanllapa, Tayta Dyus uchanchikllapamanta shumaqchar pullakumanallapakaman. Chaqa chay diyaqami, tukuy imapis shumaqchakashana kanqa. Chaymi nuqanchikkunaqa, Dyus tukuy imata rurashankunawanqa, pullana kar kusa shumaqta kawsashunllapa.

22 Chay nishanchikllapanumi, Tayta Dyus rurashankunapis tukuylla kanankaman kusalata qischakar yarakuyan, imanutaq uk warmisitamaqa itikunanpaq qischakan chaynu.

23 Piru chaynuqami mana paykunalachu qischakayanllapa. Ashwan nuqanchikkunapis Tayta Dyus rurashankunawanqa, pullana qischakayanchikllapa. Piru Tayta Dyusqami Santu Ispiritunta qumashanchik intrachimanallapapaq, tukuy arnimashanchikkunataqa kumplimayashunllapa nir. Chaymi kusata qischakarmapis, yarakuyanchikllapa Tayta Dyus arnimashanchikllapakunata aypanallapapaq. Chaqa chay diyapimi wanushanchikmanta kawsachimarninchikllapa, uk mushuq kwirputana qumashunllapa, chiqap wamrankunana kar, paywan pullana tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq.

24 Chaqa Tayta Dyuspi allita kriyishallapalami, payqa washamasha unaq syilupi tukuy tyimpupaqna kawsanapaq kanchikllapa. Piru manaraqmi tukuy chaykunataqa rikayanchikraqchu. Chaqa chay tukuy

arnimashanchikkunata aypashana karqami,
mana yarpuyachuwanllapanachu Tayta
Dyuswan unaq syilupi pullana kashaq nirqa.
25 Chayraykumi kananka man mana shaykuq
yarakuyanchikllapa, unaq syiluman rir chay ma-
naraq rikayashanchikllapa chaykunata rikanalla-
pakaman.
26 Piru nuqanchikkunaqami, chiqaptaqa
mana yaĉhanchikllapachu, Tayta Dyusman
imanu mañakuymatapis. Chaynu katin-
mapismi, Santu Ispirituqa nuqanchik rimar
mañakuyashanchikmantaqa, kusala llakiywan
mañakur intrachin Tayta Dyustaqa. Chaynullami
Santu Ispirituqa yanapamanchikpis qischakar
yarpupakushamapis.
27 Piru Tayta Dyusqami tukuy imata
yarpuyashanchikkunamatapis allita yaĉhanllana.
Chaymi Santu Ispiritu mañakutinqa kusa allita
intrakan. Chaqa pay munashannullami,
Santu Ispirituqa mañakun Dyuspa allin
kaqninkunapaqqa.

Manami imapis Jesucristumantaqa chiqanchamashunllapachu

28 Allita yaĉhashanchikllapanu, Tayta Dyusmi
akramashanchikllapa pay munashannulla,
imanu kanallapapaqmapis nir yaĉharllana.
Chaymi tukuy paypana kar, payta munaqku-
nataqami imapi rikarishallapamapis allinpaqna
tikramanchikllapa.
29 Chaqa unaymanta-pacha manaraq
nasiyashallapami, Tayta Dyusqa riqsimarninchik
akramaranchikllapa imanutaq Wamran

Jesucristo allinlata rurar kawsaran chaynu kanallapapaq. Chaynu kashallapami, Jesucristuqa tukuy nuqanchikkunapa kulaka ukninchikllapana.

30 Chaynu akramarninchikllapami, Tayta Dyusqa paypa wamrankunana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi uchanchikllapakunamanta llakipar, manana uchayjunpaqnachu riqsimashanchikllapa. Chaynu llakipar mana uchayjunpaqna riqsimashanchikllaparaykumi, maydiyaqa Jesucristo mantakuyashanpina, kusa shumaqta kawsanallapapaq nisha.

31 Chaynu tukuy chaykunata yaĉharnaqa, ¡amana imapaqpis yarpupakushunllapachu! Chaqa Tayta Dyus kusa pudirninwan kuytamashaqa, manami mayqanpis paymanta chiqanchamayninchiktaqa puytinqallapachu.

32 Chaqa Tayta Dyusqami kusata munamarninchikllapa, Wamran Jesucristumatapis mana miĉhamarninchikllapachu, paylla kay pachaman kaĉhamuran uchanchikllaparayku wanunanpaq. Chaynu Wamran Jesucristuta nuqanchikrayku kaĉhamusha karqa, ¿manachu Tayta Dyusqa tukuy chay arnimashanchikkunataqa qumayashun Wamranwan pullatana?

33 Chaynu Tayta Dyus akrashan wamrankunata mana uchayjunpaqna riqsimashallapaqa, ¿mayqantaq uchachar, qamqa uchayjun kanki nimayninchikta puytiyanqa?

34 Chaqa Jesucristumi wanuran, uchanchikkunamanta washamanallapapaq. Chaymantami chay wanushanmanta kawsamur, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpi tasha nuqanchikkunapaq

mañakuyan. Chaymi mana mayqanpis
nimayninchikta puytinchu: “Uchayjun
kashaykiraykumi qamqa kastigakanki” nirqa.
35 Chaqa Jesucristo kusata munamashanchik-
mantaqami, mana mayqanpis paymanta chiqan-
chamayninchikta puytinqallapachu. ¿Kaykunachu
chiqanchamayninchikta puytiyanqa? ¿Chay qis-
chakaykuna, llakiykuna, qischamaqninchikkuna,
mallaq tyimpu, mudananchik mana kar, saqra
imakuna, chaynulla wanuykuna ima? ¡Manami!
36 Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskribikashaku-
napiqa nin:
“Tayta Dyus, qamta kasushushayllaparaykumi,
chay ĉhiqnimaqkunaqa imuraspis wanuchi-
mananllapapaq yarpunllapa.
Chaqa uyshata imanutaq wanuchiq apanllapa,
chaynumi ruramananllapa” nir.
37 Piru tukuy chaykunamapismi, mana
binsimashunllapachu. Ashwanmi Jesucristo
munar yanapamashanchikwanmi chaykunataqa
binsinchikllapa.
38 Chaymi nuqaqa kusata kunfyakar
nini: Chay wanuykuna, kawsaykuna,
angelkuna, dyablukuna, chaynulla kanan,
maydiyapismi mana chiqanchamayninchiktaqa
puytinqallapachu Tayta Dyus kusata
munamashanchikmantaqa. Chaynulla kusa
puytiq mantakuqkuna,
39 unaq syilupi, kay pachapi kaqkuna,
chaynulla tukuy imakunata Tayta Dyus
rurashankunamapismi, pay munamashanchik-
mantaqa mana chiqanchamayninchiktaqa
puytinqallapachu. Chaqa pay kusata

munamarninchikllapami, Amitunchik Jesucristutaqa kaĉhamuran washamanallapapaq.

9

Pablumi llakin Israel runakuna mana kriyishanllaparayku

1 Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyiq kashayraykumi, Tayta Dyuspa Santu Ispirituwan kar, mana llullakur imachu chiqapta nishaykillapa:
2 Chay pwibluyllamanta Israel runa masiykuna, Jesucristupi mana kriyishanllaparaykumi shunquypi kusalata llakichiman.
3 Chaymi pwibluyllamanta katinllapa paykunata kusata munashayraykuqa, puytiypaq katinmaqa Amituy Jesucristumanta ashur paykuna washakashana kananllapapaqqa lugarninllapa nuqa tukuy tyimpupaq kastigakayman.
4 ¿Piru imapaqtaq mana kriyinayanqallapaqa? Chaqa unaymanta-pachami Israel ayllulla kanillapa. Tayta Dyusmi akramaranllapa, paypa wamrankuna kanayllapapaqqa. Chaynulla unay rukuyllapakunawanpis tratukunata ruraran. Chaymi rukuyllapakunaqa Tayta Dyus paykunawan kashanrayku chay kusa shumaq llipyayninmatapis rikaranllapa. Chaynullami mantakuykunamatapis Moisestaqa qur, intrachiranpis, imanumi allita payta aduranqallapa nir. Chaynulla niranpis, paykunallamantashi uk washakuq shamuyanqa nir.
5 Chaqa chay unay rukuyllapa Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa ayllunkunallami kanillapa.

Chay aylluyllapakunamantami Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupis nasiran. Payqami Dyuslla kar, tukuy imatapis rikar mantan. Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq alabakashana kanqa. ¡Chaynumi kanqa!

Manami Israelmanta kaqkunalachu Dyuspa wamrankunaqa

6 Chaymi ama yarpushunllapachu, Dyusqa arnikushantaqa mana kumplinchu nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa tukuy arnikushantaqa mana qunqarchu kumpliran. Piru chaynu Israelmanta kaqkunata Tayta Dyus kumplimatinllamapis, manami tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa wamrankunaqa kanillapa.

7 Chaynulla Abrahampa ayllunllamanta karmapismi, mana tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanillapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa Abrahamta nisha kayaq: “Wamrayki Isaacmanta kaq ayllunkunalami, chiqap akrashay wamraykunaqa kanqa” nir.

8 Chaynu nirmi, Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, michka Abrahampa ayllunkuna karmapismi, mana tukuychu paypa wamrankunaqa kanillapa nir. Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta arnisha kayaq wamran Isaacraykushi aylluyjun kayanqa nir. Abrahamta ayllunkunapaq arnisha kayaq chaykunalatami Tayta Dyusqa chiqap wamrankunapaqqa riqsisha.

9 Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta kaynu nir
arnisha kayaq: “Uk añumanta tikrakamutiyqami,
warmiki Saraqa uk wamrituyjun kanqa” nir. *
10 Manami kaykunalawanchu tukukaran.
Ashwanmi Tayta Dyusqa qashan ukkunatapis
akraranraq. Chay akrashan chaykunaqami unay
rukuyllapa Isaacllamanta kaq, Rebecapa milli
wamrankuna.
11-13 Piru kay wamritukuna manaraq nasiyar
manaraq uchayjun katinmi Tayta Dyus, Rebe-
cataqa niran:
“Chay puntata nasiq chaymi,
chay ikita nasiq chayta sirbinqa” nir.
Chaynulla Tayta Dyus nitin iskribikashanku-
napipismi kaynu nin:
“Esauta yanapanaymantaqami,
Jacobo kusa shumaqta yarpuchimatin akrar
yanaparay” nir.
Chaynu nirqami Tayta Dyusqa intrachi-
manchik, runakunata paypaq kananpaq akra-
narqashi, allinta mana allinta rurashanmatapis
mana kwintacharchu akrar yanapan, pay
munashanlatana ruranllapapaq nir.
14 Chaynu Tayta Dyus pay munashankunalata
akratinqami, ama nishunllapachu: “Tayta
Dyusqami mana allin kar chaynu rurayan” nirqa.
15 Chaqa chaypaqmi Tayta Dyusqa, Moisesta
kaynu niran:
“Mayqanta llakipar yanapayta munarqami,
llakipar yanapashaq” nir.

---

* **9:9** Kaynuqami Abrahamqa yaĉharan Dyus arnishanqa Isaac-
manta karan, mana Ismaelmantachu nir. Rikashun Génesis
18.10-14, 21.8-12.

16 Chaynu katinqa ¿nuqanchik allinta
rurashanchikrayku chaynulla nuqanchiklla
llakipakayta munashanchikraykuchu Tayta
Dyusqa llakipamanchik? ¡Manami! Ashwanmi
Tayta Dyusqa paylla munamarninchik
llakipamanchikllapa.
17 Chaqa Tayta Dyus nitin iskribikashakunapimi,
chay Egiptupi Faraonta niran:
“Qamtami kusa puytiq mantakuq kanaykipaq
nishuray.
Piru chaynu kusa puytiq katkimapismi bin-
sishuray.
Chaynuqami ruraray kwintata qukanaykipaq,
imanumi kusa pudirniyjun kani nir.
Chaymi chayta tukuy pachapi yaĉharqa, riqsiman-
qallapa
imanumi kusa pudirniyjun Dyus kani” nir.
18 Chaynumi yaĉhanchikllapa Tayta Dyuslla mu-
narmi runakunata llakipan, ashwan mana mu-
narqa dijan mana intrakaqkunana tikrakananlla-
papaq nir.
19 Piru imanupiqaĉhi uknikillapallaqa
nimayankillapa kanqa. “Tayta Dyusmi tukuyta
ruramashanchik, paypi kriyiqkunata, chaynulla
mana kriyiqkunamatapis. Chaynu katinqa mana
intrakaqkunapaq tikramashallapa uchakushal-
lapaqa ¿imaraykutaq kastigamayashunllapaqa?”
nir.
20 Chaynu nirqa, ¿pitaq qamqa kanki
Taytanchik Dyusta chaynu ninaykipaqqa? Ma
kayta yarpuyllapa, ¿uk runa, allpa mankata
ruratinqachu, chay rurashanqa niyanqa,
imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami!

Chaynulla, Tayta Dyus, allpa mankata yupay
rurashusha katinqachu ninkiman, ¿imapaqtaq
kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami!
21 Chaqa Taytanchik Dyus mankata ruraq yu-
pay karmi, dirichuyjun imatapis pay munashanta
ruranapaqqa. Chaymi chay napa allpallamanta
rurayta puytin, kusa shumaqla purichir fyistaku-
nalapi yanukunanpaq kusa shumaq mankaku-
nata. Chaynulla ruraytapis puytin, waran waran
yanukunanpaq ima. Chaynullami Tayta Dyusqa
nuqanchikkunawanpis ruran. †
22 Chaymi payqa tukuypa rikaqnin kashan-
rayku, pudirninllawan chay uchayjunkunamat-
apis kastigananpaq karan. Piru payqami intrachi-
manchik, imanumi kusa allin kar llakipakun nir.
Chaynu karmi, tukuy tyimpupaq kastigakananllapapaq karan chaykunataqa llakipar, mana kastigarchu kusalata yararan.
23 Chaynu unaymanta-pacha llakipakunanpaq
nisha karmi, paykunata llakipar nuqanchikku-
nawanpis chaynullata ruraran kwintata qukanal-
lapapaq Taytanchik Dyusqami kusa llakipakuq,
kusa puytiq nir. Chaynuqami Tayta Dyusqa ru-
raran, maydiyaqa tukuyninchikllapana paywan
kusala shumaq luryanpina kawsanallapapaq.
24 Chaqa Tayta Dyusqami akramashanchikl-
lapa wakinta Israelmanta kaqkunata, wakinta-
shuypaqa mana Israelmanta kaqkunata, paypa
wamrankuna kanallapapaqqa.
25 Chaypaqmi Dyus nitin, Oseasqa kaynu nir
iskribiran:

† **9:21** Masta intrakanarqa rikashun Jeremías 18.4-6.

“Mana munashay runakunatami,
kusa munashay wamraykuna kankillapa nishaq.
26 Chay lugarllapimi qamkunata nishurayllapa:
‘Manami nuqapa wamraykunachu kankillapa’ nir.
Piru kananqami chay lugarllapi qashan nishaykillapapis:
‘Chiqap kawsaq Dyus kashayrayku nuqapa wamraykunanami kankillapa’ nir”.
27-28 Piru Israelpa ayllunkunapaq-shuypaqami, Isaiasqa kaynu niran:
“Tayta Dyusmi nishantaqa kumplir,
tukuy pachapi taqkunata allita rikar yaĉharqa dasna kastiganqa.
Chaymi Israelpa ayllunkuna kusala achka mar manyapi aqu yupay karmapis,
Tayta Dyus paykunata rikar yaĉhatinqa, wakinkunalami washakanqallapa” nir.
29 Chaynullami Isaiasqa, unayllana Israel runakunapaqqa kaynu nisha karanpis:
“Kusa puytiq Taytanchik Dyus
mana llakipamaqninchikllapa karqami,
mana wakinkunalamatapis washarchu
tukuyninchikllapata tukchimanallapata,
imanutaq chay Sodomata, chaynulla Gomorra pwibluta
limpulla chinqachiran chaynulla” nir.

Israel runakunami wakinqa mana kriyinaranllapachu

30 Chaymi mana Israelmanta runakunaqa Moisés mantakushanta kasur washakaytaqa

mana yarpuranlamapischu. Ashwanmi
Jesucristupi kriyitinla Dyusqa llakipar mana
uchayjunpaqnachu riqsiran.
31 Nataq Israel runakuna-shuypaqa,
Moisés mantakushanta kumplir washakayta
kamarmapis mana puytiranllapachu.
32 Chaqa paykunaqami Jesucristupi kriyir
washakaytaqa mana yarpuranllapachu.
Ashwanmi Moisés mantakushanta tukuyta
kumplirla washakayta yarpuranllapa. Chaynu
Jesucristupi mana kriyinashanllaparaykumi,
paypi trumpisar rataq yupayna karanllapa.
33 Chaymi Jesucristupaq Dyus nitin
iskribikashakunapiqa, kaynu nin:
“Sión pwibluypimi uk rumita ĉhurashaq.
Chay rumipimi trumpisanqallapa.
Piru paypi kriyiqkunataqami kusata yanapatin,
mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nir.

10

Pablumi Israel masinkuna Jesucristupi kriyinanllapata munan

1 Ukniykuna, nuqaqami tukuy shunquywan
kusata munani Israel kaq masiykuna
washakananta. Chaymi mañakurmapis, kusata
Tayta Dyusta mañani paykunata washananpaq.
2 Chaqa allitami yaĉhani, paykunaqami kusata
Tayta Dyusta sirbiytaqa munanllapa nir. Piru
chaynu munarmapismi, mana intrakanllapachu
Tayta Dyus munashanta ruranllapapaqqa.
3 Chaynulla manami intrakashallapachu
Tayta Dyus imanu uchanchikkunamanta

pirdunamanchikllapa nirqa. Ashwanmi paykunaqa yarpushanta karanlata rurar washakayta yarpunllapa. Chaymi Dyus nishannu Wamran Jesucristupi kriyiytaqa mana munanllapachu.

4 Piru Jesucristuqami, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumplir wanuran, uchanchikkunapaq pagrakunanpaqqa. Chaymi manana chay mantakuykunataqa ministinchikllapanachu washakanallapapaqqa. Ashwanmi Jesucristupi allita kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsir washamanchikllapa.

Dyusmi tukuyta washayta munan

5 Piru Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir iskribiranpis: “Tukuy chay mantakushaykunata kasur kawsaqkunalami kusa allinqa kanqallapa” nir.

6 Piru tukuy chay mantakuykunata mana kumpliyta puytishanllaparaykumi, Tayta Dyusqa kaynu niran: “Wamray Jesucristupi kriyitinllapalami, mana uchayjunpaqnachu riqsir washashaq” nir. Chaynu Tayta Dyus nishanpaq willashutiyllapaqaĉhi niyankillapa kanqa: ¿Mayqantaq syiluman rir Dyuspa Akrashan Cristunta kay pachaman apamuyanqa, payta rikar kriyinallapapaq? nir.

7 Chaynulla kaynutaĉhi yarpuyankillapa kanqa “¿Mayqantaq chay kusa saqra uĉhkupi pampakashanman rir, Dyuspa Akrashan Cristunta kawsachimur nuqanchikkunaman apamuyanqa?” nir. ¡Piru manami chaynuchu!

Ashwanmi Tayta Dyusqa, Wamran Jesucristutaqa
wanushanmanta kawsachimushana.
8 Mana chaynu kawsachimusha katinqa
¿ima nishaq nirtaq iskribikashakunapiqa
nin: “Washakanaykipaq kaq kusa shumaq
rimayqami pullayki, shimikipi, chaynulla
tukuy shunquykipi” nirqa? ¿Manachu
intrakankillapa? Chaynuqami niyan
Jesucristupaq yaĉhachishuyashayllapakunapi
kriyirla washakanaykillapapaq. *
9 Chaymi qamkuna, shimikillapawan
“Jesucristuqami Amituy” nir, chaynulla tukuy
shunquykillapawan “Tayta Dyusmi Jesucristuta
wanushanmanta kawsachimushana” nir
kriyirllapaqami, washakankillapa.
10 Chaqa tukuy shunqunchikwan allita kriy-
ishallapaqami, Tayta Dyusqa manana uchayjun-
paqnachu riqsimanchikllapa. Chaynu kriyirmi,
shiminchikwanpis “Jesucristumi Amituyqa” nir-
lami washakanchikllapa.
11 Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa
nin:
“Paypi kriyiqkunataqami, kusata yanapatin
mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nirqa.
12 Chaynuqami tukuypaq nin. Chaqa Tayta
Dyusqami tukuypa amun kar, tukuylata chayl-
lata rikamanchik, michka Israelmanta runakuna
kashallapa, chaynulla mana Israelmanta kaq
runakunamatapis. Chaymi mayqanpis payta
mañakushaqa yanapamanchikllapa.
13 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu
ninpis:

* **10:8** Rikashun Deuteronomio 30.12-14.

“Mayqanpis Amitunchikpi † kriyir
shutinpi mañakuqqami, washakanqa” nir.
14-15 Piru Tayta Dyusta manaraq riqsir,
mana mañakutinqa, ¿imanunari washanqa?
Chaqa manaraq mayqantapis paykunata
yaĉhachinanllapapaqqa kaĉhashachu. Chaynulla
chay yaĉhachikuqkuna manaraq ĉhayatinqa,
¿imanuna yaĉhayta puytinqallapa Jesuspaqqa?
Chayna Jesuspaq mana yaĉharllapaqa, ¿imanunari
Jesuspiqa kriyiyta puytinqallapa? Chaqa
manaraq-ari yaĉhayanllapachu mayqanmi
Jesusqa nirpis. Chaymi mana imanupis
payman mañakuyta puytiyanqallapachu
washakananllapapaqqa. Tukuy chaypaqmi
Tayta Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu
nin: “Kusa shumaqmi kanqa, Dyuspa shumaq
rimayninta yaĉhachikuq ĉhamutinllapaqa. Chaqa
chaynu yaĉhachikutinllapami, achka runakuna
kusa aligrila kanqallapa” nir.
16 Piru kusa shumaq washakananllapapaq karan
chayta yaĉhachikutinllapapismi, Israelmanta kaqku-
naqa tukuyqa mana kriyishachu kanillapa. Chay-
paqmi Isaías kaynu nir iskribiran: “Tayta Dyus,
qampaq yaĉhachikutiyqa, manami tukuychu kriyi-
mashallapa” nir.
17 Piru Dyuspa shumaq rimayninta
yaĉhakutinllapami uyakunchikllapa. Chaynu
uyakurmi Jesucristupiqa kriyinchikllapa.
18 Mabir tapushaykillapa: ¿Manachu
Israelmanta kaqkunaqa tukuy uyakurayllapa
chay shumaqta washakanayllapapaq

† **10:13** Amitunchik nirqami, niyanchik Jesucristupaq. Rikashun-
pis Joel 2.32.

yaĉhachikutinllapaqa? Tukuymi uyakurayllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa chaypaq kaynu nin:

“Tayta Dyus unaq syilupi rurashankunami,
maylawpi kaq runakunatapis uk rimaq yupay qampaq intrachin” nir.

19 Ma, qashan tapushaykillapa: ¿Chaynu yaĉhachikutinllapamapischu, Israelmanta kaqkuna kwintata qukanayllapapaq karan chaykunaqa, mana kwintata qukarayllapa? ¡Kwintatami qukarayllapa! Chaypaqmi Moisespis Dyus nitin iskribishanpiqa kaynu niran:

“Israel runakunami piñakunqa, mana Israelmanta kaqkunata munar akrar washashayrayku.
Chaqa chay mana intrakaq runakunata munatiy rikamarllapami, Israelmanta kaqkunaqa piñakunqallapa” nir.

20 Chaynullami Dyus nitin Isaiaspis mana manchakurchu, kaynu nir iskribiran:

“Mana maskamaq runakunami tarimaranllapa.
Nuqapaq mana tapukuq runakunatami dijasha kani riqsimananllapapaq” nir.

21 Piru Israel runakunapaq-shuypaqa, Dyus nitinmi Isaiasqa kaynuta iskribiran:

“Chay runakunata mana shaykuq qayatiymapismi,
paykunaqa mana intrakaqkuna kar, mana uyamayta munaranllapachu” nir.

11

Wakin Israel runakuna Dyuspi kriyishallapa

1 Ma tapushaykillapa: ¿Tayta Dyusqachu Israel runakunawan mana imatapis yaĉhayta munaninachu nirqa, tukuy tyimpupaqna ashusha kanqa paykunamantaqa? ¡Manami! Chaqa imanutaq nuqamaqa unay rukuy Abrahampa ayllun, Benjaminpa ayllunllamanta kar, Israel runalla katiymapis, Tayta Dyusqa mana nuqamantaqa ashushachu.
2 Chaqa Tayta Dyusqami, unaymantapacha Israelmanta kaq runakunataqa akrar paypa wamrankunana kananpaq niran. Chaynu katinmi, Tayta Dyusqa paykunataqa akrashana kar, mana paykunalataqa dijashachu. Nishaykillapapis: Uk kutimi Eliasqa, Israel kaqkunamanta kriyiqqa paylana kanqa nir yarpur, kaynu niran:
3 “Tayta Dyusniy, kay pwiblu masiykunami rimaqnikikunata wanuchishallapa.
Chaynulla altarnikikunatapismi ratachishallapa ima.
Nuqalatami kawsaqtaqa dijamashallapa.
Piru kusatami wanuchimayta munanllapa” nir.
4 Chaynu Elías nitinmi, Tayta Dyusqa dibaldila llakipakuq kashanrayku, kaynu niran:
“Manami qamlachu nuqapi kriyiqqa kanki.
Ashwanmi akrashana kani syiti mil (7,000) Israel runakunata, nuqalatana kasumananllapapaq.
Chaynulla chay akrashaykunaqami mana qunqurir adurashallapalamapischu,
chay Baal shutiq amituy niyashanllapamatapis” nir.

5 Chaynullami Eliaspa tyimpunpi yupay kanan-
pis Israel runa masiykunamanta wakinqa Tayta
Dyuspi kriyishanllaparaykumi payqa dibaldila
llakipar akrashana paypa wamrankunana kanan-
llapapaq.
6 Chaynu dibaldila llakipashanraykumi,
kananqa washakashallapana. Piru chaynuqami
akrarqa washasha Tayta Dyusqa kusala chiqap
llakipakuq kashanrayku, manami paykuna
imakunata kusa allinta rurashanllaparaykuchu
washakashallapa. Chaqa allinta rurashanlla-
parayku washakashallapa katinqa, Tayta Dyus
dibaldila llakipakushanqa manana imapaqpis
sirbiyanmannachu.
7 Tukuy chaykunata yaĉharqa, ¿imatataq
intrakanchikllapa? Chaqa pwibluymanta
achka runakunami Jesuspi mana kriyirmapis
washakayashaqllapa nir yarpuranllapa. Chaymi
mana washakaytaqa puytiranllapachu. Piru
wakin Israelmanta kaqkunataqami Taytanchik
Dyus akramaranllapa, Jesucristupi kriyir
washakanayllapapaq. Piru paykuna munashanta
ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa dijaran, kusa
mas mana intrakaqkuna tikrakananllapapaq.
8 Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:
“Tayta Dyusmi paykunataqa dijaran, pay nis-
hanta ama intrakananllapapaq.
Chaynu dijatinmi, nawiyjun karmapis, syigu
yupayna kidaranllapa.
Rinriyjun karmapismi, upa yupayna kidaran-
llapa.
Chaymi chay munashanta ruraqkunaqa
kanankaman chaynu kidashallapa” nir.

9 Chaymi Davidpis niran:
“Chay munashanta rurar tantanakur mikur kusala allinmi kanchikllapa nir yarpuyashanllapamapismi,
imanutaq uk runata pata ñitin chaynu tikrar kastigay Tayta Dyus.
10 Chaymi qamta mana kriyishur munashanta ru-raqkunapaqa,
nawinmapis syigu yupayna kidanqa.
Chaynulla waqtanllapamapis limpu kurpalla tikrakanqa.
Chaynumi tukuy tyimpu qischakanqallapa” nir.

Dyusqami mana Israel runakunatapis washanqa

11 Qashan tapushaykillapa: ¿Israel runakunaqachu, Dyuspi mana kriyinarqa tukuy tyimpupaqna ashushallapa? ¡Manami! Chaqa paykuna Jesucristupi mana kriyiyta munatinllapamapis, ashwan Tayta Dyusqa yanapasha mana Israel runakunata, Jesucristupi kriyir washakananllapapaq. Chaymi chay Israel runakunaqa inbidyakar piñakunqallapa mana Israelmanta kaqkuna yanapakashanrayku. Chaynu inbidyakarmi, imanupiqa qashan animakunmanllapa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa.
12 Chaymi, Israel runakuna Jesucristupi mana kriyitinllapaqa, Tayta Dyusqa mana Israel kaqkunata kusata yanapar washasha. Piru Israel runakuna Jesucristupi kriyitinllapaqami,

Tayta Dyusqa tukuyta ashwan masta yanapar
washanqa.
13 Piru wakinnikikunaqami mana
Israelmantachu kankillapa. Chayraykumi
nishaykillapa: Tayta Dyusqami kaĉhamasha
qamkuna mana Israelmanta kaqkunapa
yaĉhachishuqnikillapa kanaypaq. Chaymi
kusata aligriyar, puytishaykaman kusa allita
yaĉhachishuyllapata munayani.
14 Chaynu yaĉhachishutiyllapa kriyitkillapami,
chay pwiblumanta Israel kaq masiykunapis
rikashurllapaqa, Jesucristupi kriyir washakan-
manllapa.
15 Chaqa Israelmanta kaq masiykunaqami
Jesucristupi mana kriyinashanrayku, Tayta
Dyuswanqa mana shumaqta kawsaytaqa
puytiranllapachu. Chaymi ashwan qamkuna
mana Israelmanta kaqkunata Tayta Dyusqa
llakipashuranllapa paypa wamrankunapaqna
riqsikanaykillapapaq. Piru kanan pwibluymanta
Israel masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapaqami
tukuypaq kusala shumaq kanman. Chaynuqami
Israelmanta masiykunaqa wanushanmanta
kawsamusha yupayna kanmanllapa.
16 Israelmanta unay rukunchikllapakuna Tayta
Dyuspi kriyirqami, Dyuspaqa wamrankuna
karanllapa. Chaynulla kananpis Israelmanta
kaq masiykuna Jesucristupi kriyirpismi, Tayta
Dyuspaqa wamrankunalla. Yarpushunllapa
kay ishkay kumparasyunpaq: Dyuspaq tanta
nishankunamanta chay punta kaq kusa
shumaq katinqa, chay wakin tantakunapis kusa
shumaq kanqa. Chaynulla uk qirupa ĉhupan,

Dyuspaq kusa shumaq kasha katinqami, chay rikrankunapis shumaq kanqa Dyuspaqqa.

17 Chay wakin Israelmanta kaq masiykuna tarpuy ulibu qirupa rikran yupay katinmapismi, mana paypi kriyishanrayku Tayta Dyusqa pitir itakuran. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, mana tarpuy ulibumanta kar, munti ulibu qirukunapa rikran yupay katkillapamapismi, Jesucristupi kriyishaykillaparayku, Tayta Dyusqa chay tarpukasha ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chaymi qamkuna mana Israelmanta karmapis, chay tarpuy ulibu qirupa chiqap rikrankunapaqna tikrakashaykillapa.

18 Piru chaynu chay tarpuy ulibupa rikranpi tullmakashana karqami, ama yarpunkillapachu kusala allinna kani nirqa. Chaqa qamkunaqami yanqa rikranpi tullmakashala kankillapa. Ma yarpushunllapa, uk qiruqami shan ĉhupanrayku, mana rikranraykuchu. Chaymi qamkuna mana Israelmanta kaqkunataqa uk qirupa ĉhupan shachishutinllapa allinqa kankillapa. Manami qamkunaraykuchu paykunaqa shar allinqa. *

19 Chaynu nitiyqaĉhi yarpuyankillapa kanqa: “Chiqaptami chaynu. Piru Tayta Dyusmi, Israel runakunata itakur, nuqakunata washamaranllapa” nir.

20 Piru Israel masiykunataqami mana yanqallachu itakuran. Ashwanmi Tayta

* **11:18** Ukpa ĉhupan nishaq nirqami intrachimanchik, imanumi unaymanta-pacha Tayta Dyusqa Abrahamta arniran paymanta kaq ayllunkunatashi, tukuy Israelmanta kaqkunataqa washayanqa nir.

Dyusqa itakuran Jesucristupi mana kriyi-
nashanrayku. Piru qamkunataqami Tayta
Dyusqa washashushallapa, Jesucristupi
kriyishaykillaparaykula. Chayraykumi ama
yarpuyllapachu Israel runakunamantaqami kusa
mas allinna kanchikllapa nirqa. Ashwanmi ama
kusa kani nirchu Tayta Dyuslata manchar, allin
kaqlata rurar kawsayllapa.
21 Chaqa chaynu kusa allinna kani nir
alabakatkillapaqami, imanutaq Israel runakuna
tarpuy ulibupa rikran katinmapis, Jesucristupi
mana kriyishanrayku Tayta Dyusqa mana
llakiparchu itakuran, chaynullami qamkunatapis
mana llakiparchu itakushunmanllapa.

22 Piru ¡allita yarpuyllapa! Tayta
Dyusqami kusa allinla tukuywan. Piru
chay uchakuqkunataqami allita rikar
kastigan. Chaymi imanutaq Jesucristupi
mana kriyinaqkunataqa itakuran. Chaynu
itakurmi, qamkunata chay uchaykillapamanta
dibaldila pirdunashurllapa, chay tarpuy ulibupa
rikranman tullmashushallapa. Chayraykumi
Tayta Dyus dibaldila washashushanllapapi
yarpur pay munashanlata rurar kawsankillapa.
Mana chaynu ruratkillapaqami chay
tullmashushanllapamanta itakushunqallapa.

23 Piru Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi
kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa qashan
paykunataqa tullmanqa chay pitishanllaman.
Chaqa Tayta Dyusqami kusala pudirniyjun
chaynu qashan tullmar wamrankunapaqna
riqsinanpaqqa.

24 Chaynu tarpuy ulibupa rikrankuna kashan-
llaparayku, mas das tullmar wamrankunapaqna
riqsiyanqa. Chaymi qamkuna, Jesucristupi kriy-
itkillapa, munti ulibupa yupay katkillapamapis,
tarpuy ulibupa rikranman tullmashuqllapa yu-
pay washashushallapa. Chaymi ashwan mas
das washayta puytin Israelmanta kaq masiykuna,
Jesucristupi kriyitinllapamaqa. Chaqa payku-
naqami chay tarpuy ulibupa chiqap rikrankuna.

Dyusmi Israel runakunata munar washanayan

25 Ukniykuna, Tayta Dyus yarpuyashanku-
nataqami, mana allinchu aykala yaĉhananpaqqa.
Chaymi kananqa qamkuna mana Israelmanta
kaqkunapis, tukuy chaykunata yaĉhanaykillapata
munani. Piru amami ninkillapachu: "Tayta
Dyus, Israel runakunata mana intrakaqkuna
kananpaq dijarqami, nuqanchikkunatana masta
munamanchikllapa" nirqa. Chaqa Israelmanta
kaqkunaqami chaynu mana intrakaqkunapaqqa
tikrakasha, qamkuna chay mana Israelmanta
kaqkuna, Jesuspi kriyinaykillapakalaman.
26 Chayna Jesucristupi kriyinaykillapapaq
karan chaykuna kriyitkillapanaqami, Tayta
Dyusqa tukuy Israel runakunatapis washanqa.
Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa
kaynu nin:

"Sión † pwiblumantami uk washakuq shamunqa,
Jacobupa ayllunkunata uchankunamanta
llakipananpaq.

27 Chaynumi kumplishaq

† **11:26** Sión nirqami niyanchik Jerusalén pwiblupaq.

chay paykunata uchanllapamanta maydiyaqa washayashaq nir
uk tratuta rurashaytaqa”.

28 Piru kananqami Israelmanta kaq masiykunaqa, Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana munanllapachu. Chaymi Tayta Dyuspaqa kuntran tikrakashallapa. Chaynu tukutinllapaqami ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunapaq kusala allin kasha. Chaqa Tayta Dyusqami qamkunatana llakipashurllapa mana uchayjunpaq riqsishushallapa. Piru chaynu katinmapis, Israel runakunataqa Tayta Dyusqa munayanraq, chay unay rukuyllapakunata akrashanrayku.

29 Chaqa chay unay rukuyllapakunata akrarmi, arniran paymanta kaq ayllunkunata yanapananpaq. Chayraykumi Tayta Dyusqa, Israel runakunataqa mana qunqarchu tukuyta kumplinqa.

30 Piru Israelmanta kaq masiykuna Tayta Dyusta mana kasutinllapami, payqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunata llakipar yanapashuyanllapa. Piru unay tyimpuqami qamkunapis mana kasuraykillapachu Tayta Dyustaqa.

31 Chaynullami kanan, Israelmanta kaq masiykunapis Tayta Dyustaqa mana kasushallapachu. Nataq Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa, qamkunata yanapashuyanllapa chaynulla.

32 Piru tukuylami unayqa Tayta Dyusta mana kasuranchikllapachu. Chaymi uchanchikllaparayku Tayta Dyusqa uchapa makinpi wataq yupay dijamaranchikllapa. Chaynuqami Tayta Dyusqa dijamaranchikllapa,

maydiyaqa tukuylata chayllatana llakipar yanapamanallapapaq nir.

¡Dyusninchiktami alabashunllapa!

33 ¡Tukuy shunqunchikwan Taytanchik Dyusta alabashunllapa!
Payqa kusala allin,
kusala yaĉhayniyjun,
tukuy imata intrakan nir.
Chaynulla alabashunllapapis
pay yarpushantaqa mana mayqanpis intrakayta puytinchikllapachu nir,
chaynulla imanutaq
imanula kashallapamapis
payqa kusalata llakipar washamanchikllapa nir alabashunllapa.
34 Chaqa manami mayqanpis
pay yarpuyashantaqa yaĉhayta puytinchikllapachu.
Chaymi mayqanpis mana
paytaqa imatapis kaynu kaynu ruray nir
yaĉhachiyta puytinchikllapachu.
35 Chaynulla manami nuqanchikkunaqa
payta imalatapis qushanchikllapachu,
chay qushushaymanta imallataqa qumay ninallapapaqqa.
36 Chaqa Taytanchik Dyusraykumi imapis kan.
Chaymi tukuy ima kaqpis Dyusninchikllapaq.
¡Chaynu katinmi
tukuyla paylata alabashunllapa tukuy tyimpupaq!

Chaynumi kanqa.

12

Jesucristupi kriyirnaqami Dyus munashanlata rurashun

1 Ukniykuna, chaynu Tayta Dyus munar
llakipamashanchikllaparayku, kusata
rugashunillapa tukuy shunquykillapawan
paypi allita kriyinaykillapapaq. Chaynu
karqami, ufrindapaq lugarnin uk kusa allin
kawsaq ufrindita yupayna qimikayllapa Tayta
Dyusmanqa. Chaynuqami, kusa chiqapta
aligriyachir paylata adurayankillapa.
2 Chayraykumi kay pachapi runakuna mana
allinkunata rurar kawsanllapa chaykunataqa,
amana rurarnachu kawsankillapa. Chaynu
karnaqami chay unay kaq yarpuynikillapamat-
apis dijarna, mushuq yarpuyniyjunna kayllapa.
Chaymi chaynu kawsarllapaqa, Tayta Dyus
munashanlatami rurayani nir yaĉhankillapa.
Chaqa payqami munan allinlata rurar payta
aligriyachir, kusala shumaq kawsanallapata.

3 Tayta Dyusmi kusa allin kar, nuqata akramar
kaĉhamasha, paypaq yaĉhachishunayllapapaq.
Chaymi tukuy qamkunata nishunillapa:
Amami yarpuyllapachu ukkunamantaqami
kusa allin kani, nirqa. Ashwanmi chaynu
yarpunaykillapamantaqa Amituy Jesucristupi
kriyishayraykumi imanu kanayllapapaqpis Tayta
Dyus yanapamashallapa nir yarpuyllapa.
4 Chaqa imanutaq kwirpunchikmaqa ukla
karmapis kusala achka partiyjun. Piru
chaynu achka karmapismi kwirpunchikpiqa

mayqanninpis mana chayllata ruraytaqa puytinchu.

5 Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyirqa, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynuqami, tukuy imapipis yanapanakur, shumaqta kawsanapaqna kanchikllapa.

6 Tayta Dyusqami pay munashannulla pudirninwan yanapamanchikllapa ukta ukmanta, ukta-shuypaqa ukmanta imana ruranallapapaq. Chaymi paypaq rimanapaq nimashallapaqa, kriyishanchiknu karanlata rimashunllapa.

7 Mayqanninchikllapata Tayta Dyus wakinkunata sirbinallapapaq nimashallapaqa, aligrila sirbishunllapa. Chaynulla ukkunata yaĉhachinapaq nimashallapaqa, yaĉhachikushunllapana.

8 Ukkunata animachinapaq Tayta Dyus nimashallapaqa, animachishunllapa. Chaynulla ukkunata ima ministishanpi yanapanapaq nimashallapaqa, tukuy imapipis yanapashunllapa. Mayqanninchikllapata wakinkunata rikanapaq nimashallapaqa, chaylapi yarpur rikashunllapa. Ukninchikkunata llakipanapaq nimashallapaqa, kusa aligrila llakipashunllapa.

Kriyiqkunaqami shumaqtana kawsashunllapa

9 Uknikillapa uknikillapa tukuy shunquykillapawan llakinakuyllapa. Chaynulla chay mana allin kaqtapis dijar, chay allin kaqlatana rurar kawsayllapa.

10 Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uk ayllula yupay uknikillapa uknikillapa kusata

llakinakuyllapa. Chaynulla ama kusa kani nirchu,
qammanta uknikillapataqa masta rispitar,
tukuylla chaynu kayllapa.
11 Amami qillakuna karchu, Amitunchik Jesu-
cristupaq ima ruraykuna katinpis, tukuy shun-
quykillapawan aligrila rurar sirbiyllapa.
12 Chaymi, Dyus syiluman rinaykipaq
arnishushanpi yarpur, aligrila kawsayllapa.
Chaynu karqami michka qischakarpis,
ama disanimakurchu shachinakunkillapa.
Chaynulla amami qunqarchu Tayta Dyusman
mañakunkillapa.
13 Jesucristupi kriyiq masinchikkunapa iman
faltatinpis yanapayllapa. Chaynulla mayqan
wasikiman watukushuq ĉhamutinpis, shumaqta
samachiyllapa.

14 Mayqan mana allinta rurashunanllapapaq
ikikillapapi puritinllapamapis, Tayta Dyusman
mañakuyllapa, paykunata bindisir yanapananpaq.
Piru amami mañakunkillapachu kastigananpaqqa.
15 Chaynulla ukkuna aligriyatinllapaqa, pullan
aligriyayllapa. Ukkuna llakir waqatinllapapis,
paykunawan waqayllapa.
16 Chaymi uknikillapa uknikillapa uk yarpuyla
kar, kusa shumaqta kawsayllapa. Amami kusa
kani nir imachu, chay mana imayjun, chaynulla
mana yaĉhaq chaykunawanmapis, chaylla yu-
payna kawsayllapa.

17 Mayqan ima mana allinta rurashutinlla-
papis, amami paykunata mana allinta rurayta
yarpunkillapachu. Ashwanmi tukuypa naypanpi
kusala allin kaqkunalata rurayta kamayllapa.

18 Chaymi imanullapis tukuywan shumaqta
kawsayllapa.
19 Ukniykuna, mayqan ima mana allinta
rurashutinllapaqa, amami qamkunalla rikar
yaĉhar imanachiytapis yarpunkillapachu.
Ashwanmi dijayllapa Tayta Dyus paykunata
rikar yaĉhanqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashaku-
napimi kaynu nin:
“Nuqami chay mana allinta rurar uchakuqku-
nataqa
allita rikar yaĉhar kastigashaq”.
Chaynumi nin Amitunchikqa.
20 Chaynullami ninpis:
“Chay mana allinta rurashunaqkuna mallaqnat-
inpis, qaray.
Chaynulla yakunatinllapapis, upyachiyllapa.
Chaynu chay mana allinkunata rurashuqku-
nawan ruratkillapaqami,
paykunaqa pinqakutin qaqllanllapamapis
kusa chupika intirupaq tikrakanqa” nir.
21 Piru amami dijankichu, chay mana allin
kaqkuna binsishunanpaqqa. Ashwanmi
allinkunalata rurar, mana allin kaqtaqa
binsinkillapa.

13

*Mantakuqninchikkunatami allita kasushunl-
lapa*

1 Kay pachapi kaq tukuy mantakuqninchikku-
nata allita kasushunllapa. Chaqa Tayta Dyusmi
tukuy paykunataqa ĉhurasha kay pachapi man-
takunanllapapaqqa. Manami uk mantakuqqa

payllamantachu mantakuyan. Ashwanmi Taytanchik Dyus chaynu nisha katin mantakuyan.

2 Chaymi mayqanpis chay mantakuqkunata mana kasur, kuntran tikrakarllapaqa Tayta Dyusta mana kasuyanllapachu. Chaymi chaynu tukuqqa saqrata kastigakanqa.

3 Chaqa chay mantakuqkunataqami Tayta Dyusqa ĉhurasha, mana allin ruraqkunata kastigatin, manchakur ama mana allinkunata ruranllapapaq. Chayrayku qamkuna allinlatana ruraqkunaqa, amana manchakuyllapachu chay mantakuqkunaqa nuqakunatapis kastigamanqallapa nirqa. Chaymi mantakuqkuna kastigashunanllapata mana munarqa allinlata rurar kawsayllapa. Chaynuqami kusala allin runa nir alabashunqallapa.

4 Chaqa chay mantakuqkunaqami chaynu tukuyta allita rikarqa qamkunapaq byinnikillapapaq rurayan, Tayta Dyus munashannulla. Chay-ari qamkuna ima mana allinta rurasha karqa, chay mantakuqkunataqa manchayllapa. Chaqa manami yanqallachu paykunaqa Tayta Dyusta sirbiq yupay mantakuyanllapa. Chayraykumi mana allinta ruraqkunataqa, dirichuyjun kastigananpaqqa.

5 Piru chay mantakuqkunataqami, ama kastigakayta mancharlachu kasushunllapa. Ashwanmi chaynu kasunapaq allin nir yarpur kasushunllapa.

6 Chaymi chaynu allita rikamashanchikllaparayku, chay impwistuta pagrakunapaq kaqmatapis pagrakushunllapa. Chaqa paykunaqami pwiblunchikkunata allita rikar,

Tayta Dyus munashanta rurayanllapa.
7 Chayraykumi imata paykunata pagranapaq
kaqtaqa pagrashunllapa. Chaymi impwistuku-
nata pagrakunapaq kaqtapis pagrakushunllapa.
Chaynulla tukuy rispitanapaq kaqmatapis rispi-
tar kasushunllapa.

Tukuywan shumaqta kawsashunllapa

8 Amami mayqanta pitilamatapis dibinkilla-
pachu. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa dib-
inakuq yupay imuraspis kusalata llakinakunkil-
lapa. Chaynu rurarqami, Dyus nitin Moisés man-
takushankunataqa tukuyta kumpliyankillapana.
9 Chaqa chaypiqami nin: “Warmiyjun manaqa
runayjun kaqkunaqa, ukkunawanqa ama
punuyllapachu. Ama wanuchikuyllapachu;
ama suwakuyllapachu; ama uknikipaq
llullakur rimayllapachu. Chaynulla ama
ukkunapa imanta munapakuyllapachu” nir.
Piru “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq
qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla”
nishanlata rurarnaqami Dyus tukuy chay
mantakushankunataqa kumpliyankillapana.
10 Chaqa uk runa ukninpaq chiqapta llakirqami,
mana ima mana allintapis ruranchu. Chaymi
ukninkunata llakipar allinta rurar imanaqa Dyus
tukuy mantakushankunataqa allitana kumplinl-
lapa.
11 Chaynu uknikillapakunapaq llakir imaqa, al-
lita kwintata qukankillapa: Jesucristo shamunan
diyaqami shipchamuyanna nir. Chaqa paypi
chayraq kriyishaqami, kusa mas achka tyimpu-
raq karan shamunanpaqqa. Piru kananqami

mana achka tyimpunachu kidan. Chayraykumi
ama qillakurnachu Tayta Dyustaqa sirbiyllapa.
Chaqa qillakur Dyusta mana sirbirqami, punuq
yupay kayankillapa. Chaynu kashaykillapamanta
kananqa rikĉhakuq yupay kwintata qukayllapa:
Imanumi kawsayani nir.
12 Chaqa chay uchayjunkuna kawsayashan
tyimpuqami tutaparaqlla yupay karmapis,
achkillapaqna tikrakayan. Chaqa Jesucristo
shamunan diyaqami shipchamuyanna.
Chayraykumi, tutaparaqpi yupay mana allinku-
nata rurayashanchikkunataqa dijarna, ashwan
achkila yupayna Tayta Dyus munashanlata rurar
kawsashunllapa. Chaynuqami, chay tutaparaqpi
mana allin ruraykunataqa binsishunllapa.
13 Chaynu achkiraqlapina kawsarqami,
amana chay fyistakunapi sunsunulla
tukunllapa chaykunaman rishunllapachu.
Amami maĉhashunllapachu. Tantyakar
ama munashanchiklata rurashunllapachu.
Amami runa kar, manaqa warmi karmapis
ukwan ukwan punushunllapachu. Amami
anyanakushunllapachu. Chaynulla amami
inbidyanakushunllapachu.
14 Chaymi manana kwirpunchik munashannul-
lata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi
Amitunchik Jesucristo imanu kanatataq
munayan, chaynulami kawsashunllapa.

14

*Amami kriyiqpuraqa ukmanta rikanakushunl-
lapachu*

1 Wakin kriyiq masinchikkunaqami
Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachishanllapataqa
manaraq allita intrakanllapachu. Piru chaynu
katinllapamapismi ama kaynu ninkillapachu:
“Qamqa manaraqmi allitaqa intrakankichu”
nirqa. Ashwanmi shumaqta samachir pulla
paykunawan kayllapa.
2 Chaqa wakin kriyiqkunaqami ninllapa: Tukuy
mikuykunatashi mikuyta puytinllapa nir. Piru
chay manaraq allita intrakaqkunaqami ninllapa:
Chay tarpukushankunalatashi mikur, mana ay-
chakunamataqa mikuyta puytinllapachu nir. *
3 Chayraykumi qamkuna tukuy mikuykunata
mikuqkunaqa, ama ukmanta rikankillapachu
aychata mana mikuqkunataqa. Chaynulla
qamkuna aychata mana mikuqkunapis, amami
ukmantaqa rikankillapachu chay tukuy mikuyta
mikuqkunataqa. Chaqa Tayta Dyusqami
chayllata rikan wamrankuna nir.
4 Chaynu Taytanchik Dyus tukuyta shumaqta
rikatinqa, ¿pitaq kanki Dyuspa sirbiqninta mana
allinta rikanaykipaqqa? Chaqa Tayta Dyuslami
rikar yaĉhayta puytin, sirbiqninkunataqa, allinta
rurasha katin, chaynulla mana allinta rurasha
katinmapis. Piru, chay tukuy mikuyta mikuqku-

* **14:2** Chay tyimpukunapimi animalta wanuchir chay dyusnin nishanllapakunaman ĉhuraqllapa. Piru aychataqami wakinta chay fyistapi mikuqllapa, wakinta-shuypaqa rantikuqllapa. Chaymi Israelmanta wakin kriyiqkunaqa mana mikunaqchu. Chaqa niqllapami, chay aychata mikurqashi uchakuyanllapa nir. Piru wakin mana Israelmanta kaq kriyiqkunaqami, mikuranllapa. Chaqa paykunaqami kwintata qukaran, chay aychata mikurqami, mana uchakuyanllapachu nir.

nata, chaynulla chay aychata mana mikuqkuna-
matapismi, Tayta Dyusqa pudirninwan allinpaq
tikrar, wamranpaqna riqsinqa.
5 Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunapis
ninllapa: Tukuy diyakunamantami uk
diyala kusa mas shumaq, Tayta Dyusta
aduranallapapaqqa nir. Piru ukkunaqami
kriyinllapa, tukuy diyakunashi chaylla Tayta
Dyusta aduranallapapaqqa nir. Chaymi
ima diyapipis Dyusninchikta aduranarqa,
adurashunllapa. Chayqami nuqanchikkunapina
kanqa.
6 Chaqa tukuy diyamanta uk diyalapi,
Tayta Dyusta aduranapaq nirmapismi
ruranqa. Chaynulla tukuy diyami Tayta Dyusta
aduranallapapaq nirmapis rurayta puytinqa.
Chay tukuy mikuyta mikuqkunapismi mikunqa.
Chaynulla aychata mana mikuqkunapis ama
mikunqachu. Chaqa, mayqanninllapapismi
Tayta Dyusta payji ninanllapapaq tukuy
chaykunataqa rurayanllapa.
7 Yaĉhashanchikllapanu kawsarmapis manami
nuqanchikkuna munashanchiknullachu
kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurpis,
manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu
wanuyanchikllapa.
8 Chaymi kawsayarqa Amitunchikta
sirbinapaq kawsayanchikllapa. Chaynulla
wanurmapis, payllapaq wanuyanchikllapa.
Chayraykumi kawsayar, manaqa wanurmapis,
Amitunchikllapaq kanchikllapa.
9 Chayraykumi wanushakuna, kawsaqku-
namapis paypalla kanallapapaqqa, Amitunchik

Jesucristuqa wanur kawsamuran. Chaymi tukuyla payllapaq kanchikllapa.

10 Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq kriyiq masikikunataqa mana allinta rikankillapa? Chaynulla ¿imaraykutaq kriyiq masikikunataqa ukmanta rikankillapa? ¿Manaqachu qamkunalla rikar yaĉhanakunaykillapapaq kankillapa? ¡Manami! Ashwanmi uk diya kayanqa tukuy nuqanchikkuna Tayta Dyuspa naypanman qimikashallapa rikar yaĉhamanallapapaqqa.

11 Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Nuqallapaq jurarmi nishunillapa:

‘Tukuy riqsimarllapami, naypaypi qunqurir chiqap Dyus kanki nir alabamanqallapa’ ninmi Amitunchikqa”.

12 Chaynu Dyus nishannumi allita yaĉhanchikllapa, uk diyami Tayta Dyuspa naypanman qimikar imata rurashanchikllapatapis willashallapa, rikar yaĉhamanallapapaq kanqa nir.

Kriyiq masinchikkunata ama disanimachishunllapachu

13 Tukuy chaykunata yaĉharnaqa, amana ukninchikllapa ukninchikllapaqa ukmanta rikanakurnachu kawsashunllapa. Ashwanmi allita yarpushunllapa: Chaynu ukniykunawan ukmanta ukmanta rikanakutiyllapaqa, imanupiqa chay kriyishanmanta disanimakur uchakunman nir.

14 Nuqa Pablumi, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq kar, yaĉhani tukuy mikuykunata mikurqami mana uchakuyanchikchu nir.

Piru wakin kriyiq masinchikkunaqa mana chaynutachu yarpunllapa. Ashwanmi chaynu mikurqashi, uchakuyanchik ninllapa. Chaynuta yarpuchitinqami, paykunalapaq mana allinchu kanqa.

15 Chaymi nuqanchikkuna tukuy mikuykunata mikuq karmapis, chay wakin mikuylata mikuqkunapa naypanpiqa, ama mikushunllapachu. Chaqa imanupi chaynu mikushallapa, munar mikurqami, uchakur Jesucristupi kriyishanmanta chiqanchakanmanllapa. Allita yarpuyllapa Jesucristuqami, paykunatapis washananpaq wanuran. Chaymi chaynu uchakuchir imaqa, manana chiqapta munanakur kawsaq yupaynachu kachuwanllapa.

16 Kuytawkish qamkunapaq allin nir yaĉhayar, mikushaykillaparaykula ukkunata uchakuchitkillapa, wakin rikashuqkunaqa, “Imanutaq waknuqa kawsan” nitinllapa.

17 Chaqa manami mikushanchikrayku, upyashanchikrayku imachu Tayta Dyuspa mantakuyninpiqa kawsayanchikllapa. Ashwanmi Santu Ispiritu yanapamashallapa kusa aligrila, imatapis allinlata rurar tukuywan shumaqta kawsanallapapaqna kanchikllapa.

18 Chaynu kawsarmi, Jesucristuta allita sirbir, Tayta Dyus munashanlatana rurayanchik. Chaynuqami, wakin rikamaqninchikkunaqa ninqallapa: “Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa” nir.

19 Chayraykumi imanupis kusa shumaqta ukninchikllapa ukninchikllapa kawsashunllapa. Chaynuqami animachinakushunllapa allitana

Jesucristupi kriyinallapapaq.
20 Yaĉhashanchikllapanu, tukuy mikuykunami allin. Nataq chay mana allin kaqqami, chay ukninchikkuna tukuy mikuyta mana mikuqkunapa naypanpi mikur uchakuchiyanchik chay. Chayraykumi mikuyraykulaqa ama ukninchikkuna kriyishanmanta chiqanchashunllapachu.
21 Chaymi ukniypa naypanpi tukuy mikuyta mikur, imata upyar, chaynulla imata rurarpis, chay kriyiq masinchikkunata uchakuchiyanchik nir yaĉharqa, tukuy chay rurayashanchikkunataqa ama rurashunllapachu.
22 Chayraykumi tukuy mikuykuna allin mikunapaq nir kriyirqa, qamla allita yarpunkiman Tayta Dyuspa naypanpiqa. Chaymi mayqanpis allin kaqlata rurayani nir kriyirqa, payllapaq kusa shumaq kanqa.
23 Piru uk kriyiq masinchik manaraq allita yaĉhayar, kay mikuytami mana mikuyta puytinichu nir chaymanta mikurqa, uchakuyan. Chaqa kriyishanta mana rurar, chaynulla ima mana allinta rurarpis uchakuyan.

15

Amami munashaykilata rurarchu ukkunata yanapay

1 Jesucristupi allita kriyiq kaqkunaqami, ama nuqanchikkuna munashanchiklata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi chay manaraq allita kriyiqkunata shumaqta yanapashunllapa, mas allita Jesucristupi kriyinanllapapaq.

2 Chaynu ukninchikkunata yanapar
animachishallapami waran waranqa mas
allitana kriyinqallapa.
3 Chaqa Jesucristumaqami, mana pay
munashanllatachu ruraran. Ashwanmi
runakunapaq llakir qischakarmapis, Taytan
Dyus munashanlata ruraran. Chaypaqmi
Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:
“Taytay, qamta musyashuqkunaqami nuqatapis
musyamanllapa” nir.
4 Chaynuqami Tayta Dyus nitin unay iskribis-
hanqa iskribikaran Dyus munashanta intrakanal-
lapapaq. Chaymi chaynu intrakarnaqa, mana
shaykuq paylapina yarpukur, aligriyashunllapa
maydiyapis paywan kanchikllapa nir yaĉharna.
5 Chaynu animachimaqninchik Taytanchik
Dyus kusata yanapamanchikllapa, mana shaykuq
paypi yarpukur kawsanallapapaq. Chaymi
nuqaqa mañakuni Tayta Dyus yanapashutinllapa,
Jesucristo yupay uk yarpuyla kar, qamkunapis
uknikillapa uknikillapa yanapanakur shumaqta
kawsanaykillapapaq.
6 Chaynuqami, tukuy uk yarpuylana kar, tanta-
lana alabankillapa Amitunchik Jesucristupa Tay-
tan, Taytanchikllapa Dyustaqa.

Kriyiqkunaqa shumaqta rikanakushunllapa

7 Imanutaq Jesucristo kusa shumaqta
rikamashanchikllapa Dyuswanna kanallapapaq,
chaynullami tukuy kriyiqkunaqa, maylawmanta
karmapis ukninchikllapa ukninchikllapa kusa
shumaqta rikanakushunllapa. Chaymi chayta
rikarqa Taytanchik Dyusta alabanqallapa.

8 Chaqa allitami nishaykillapa: Jesucristuqami,
shamuran Israel runakunata, chaynulla
mana Israel runakunatapis washananpaq.
Piru nuqakuna Israelmanta kaqkunataqami,
washamananllapapaqqa unayllana rukuyl-
lapakunata arniran, uktashi kaĉhamuyanqa
washamananllapapaq nir. Chayraykumi allita
yaĉhanchikllapa Tayta Dyusqami mana imalapipis
llullakurchu, tukuy arnikushantaqa kumplin nir.
9 Jesucristuqami shamuranpis, mana
Israelmanta kaq runakunata yanapar washatin,
paykunapis Dyusta alabar ninanllapapaq: "Tayta
Dyusmi kusata llakipamashanchikllapa" nir.
Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa
kaynu nin:

"Nuqami mana Israel runa kaqkunawan
adurashayki.
Chaynulla takir ima alabashaq kusala shu-
maq shutikitaqa" nir.

10 Chaynullami ninpis:

"Qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, Dyus
akrashan tukuy Israel runakunawan ali-
griyayllapa" nir.

11 Qashanmi ninpis:

"Qamkuna mana Israel kaqkunapis tukuynikil-
lapa Tayta Dyuslata alabayllapa" nir.

12 Dyuspa rimaqnin Isaiaspismi kaynu iskribiran:

"Imanutaq uk qiruta kuchusha qawamun,
chaynumi Isaipa * ayllunmanta uk mantakuq
rikarinqa.

---

* **15:12** Isaiqami unay gubyirnu Davidpa taytan karan.

Paymi tukuy mana Israel runakunataqa shumaqta rikar mantanqa.
Chaymi paylapi kusata yarpunqallapa” nir.
13 Tayta Dyus animachimaqninchiktami kusata mañakuni, qamkunata yanapashutinllapa maydiyaqa paywan kawsashaq nir yaĉhar kusalata aligriyanaykillapapaq. Chaynullami mañakunipis tukuy kriyiqkunataqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa, paypi yarpuyashaykillapata ama maydiyapis qunqarchu, kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq.

Dyusmi Pabluta akraran mana Israel runakunata yaĉhachinanpaq

14 Ukniykuna, allitami yaĉhani qamkunaqa Dyus nishantaqa allita intrakashaykillaparayku, kusa llakipakuq kar, qamkunapura kusa shumaqtana kunsijanakuyta puytinkillapa nir.
15 Piru kay kartatami kaĉhamuni, chay yaĉhakushaykillapata ama qunqanaykillapapaq. Chaymi mana imatapis pakarchu, tukuy yarpushaykunata nishunillapa. Chaqa Tayta Dyusqami kusala allin kar akramasha,
16 mana Israel runakunata Jesucristupaq yaĉhachinaypaq. Chaymi nuqaqa paypa shumaq rimashanta yaĉhachishuyanillapa imanu washakanaykillapapaqpis. Chaynu paypi kriyitkillapaqami Santu Ispirituqa qamkunata shumaqchashunqallapa. Chaymi imanutaq kuramaqa ufrindapaq nir imalatapis qimin Dyusman, chay yupaymi nuqapis qamkunata qimishunillapa, uk kusala allin ufrinditata yupayna Tayta Dyusqa rikashunanllapapaq.

17 Nuqa, Jesucristupi kriyiq katiymi, Tayta Dyus
yanapamatin qamkuna mana Israel runakunata
yaĉhachishushayllaparayku, Dyuspa naypanpi
kusala aligri kani.
18 Chaqa manami nuqa rurashayrayku
alabakar imachu parlashuyanillapa. Ashwanmi
willashaykillapa, Jesucristo yanapamatinmi,
allita rimar, rurar ima chay mana Israel
runakunataqa allita yaĉhachisha kani, Dyusta
imanu kasunanllapapaq nir.
19 Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun pudirninwan
yanapamatinmi, milagrukunata, mana ruraypaq
shumaq imakunata ruratiy, chay rikamaqkunaqa
kwintata qukaranllapa Tayta Dyusmi kaĉhamasha
nir. Chaymi Jerusalén pwiblumanta-pacha wak
Ilírico lugarkaman allita yaĉhachikusha kani, Jesu-
cristupa shumaq rimaynintaqa.
20 Chaqa, Jesucristupi kriyir washakananlla-
papaqqa imanupis yaĉhachikusha kani, tukuy
may lugarkunapi manaraq uyapashanlla-
pakunapi. Chaynu puntata chay lugarkunapi
yaĉhachikurqami, mana ukkuna yaĉhachikushanpa
ananpichu yaĉhachikusha kani.
21 Ashwanmi yaĉhachikusha kani, imanutaq
Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin
chaynulla:

“Chay mayqanpis mana uk kutilamapis paypaq
uyakusha kaqkunami uyapanqallapa.
Chaynulla manaraq uyaqkunaqami allita in-
trakanqallapa paypaqqa” nishannulla.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

22 Kusatami qamkunaman shamur
watukushuyllapata munasha kani. Piru
kanankamanmi manaraq shamuyta puytishachu
kani, kaypi achka pwiblukunaman rir
yaĉhachikunaypaq kashanrayku.
23 Piru kananqami kay pwiblukunapiqa
tukchishana kani yaĉhachikunaypaq karan chay-
taqa. Chaymi kananqa kusata rikashuyllapata
munar,
24 chay España pwibluman pasaqnula,
watukushuqllapaqa shamuyta munani. Chaynu
chaypi qamkunawan aligriyashallapa imanaqa,
yarpunipis qamkuna yanapamatkillapa
Españaman rinaypaq nir.
25 Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami,
Jerusalén pwiblumanraq rishaq, chaypi kaq
kriyiq masinchikkuna ima ministiyashankunata
apar.
26 Chaqa kay Macedoniamanta, chaynulla kay
Acaya pwiblumanta kriyiq masinchikkunami,
chay Jerusalén pwiblumanta Israel kriyiq
masinchikkuna mana imayjun kaqkunata
yanapananpaq imalataqa tantashallapana.
27 Chaynu paykunalla ukninkunata yanapayta
yarpurqami, kusa allinta rurashallapa. Chaqa
imanutaq Israelmanta kriyiq masinchikku-
namaqa paykuna mana Israel runakunata
yanaparan Jesucristupi kriyinanllapapaq.
Chaynulla kanan chay mana Israelmanta
kaqkuna, Israelmanta kriyiq masinkunata ima
ministishanpi yanapashanqami, kusala allin.
28 Chaymi chay tantashanllapataqa
nuqalla apashaq chay mana imayjun Israel

runakunamanqa. Chaymantaraqmi España pwibluman riqnu watukushurllapa pasashaq.
29 Chaymi allita yarpukuni, qamkunaman shamur yaĉhachikutiypismi, chaypipis Jesucristuqa kusata yanapamanqa nir.
30 Ukniykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi, chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munamaqninchikpimi mañashunillapa, nuqawan pulla mañakutkillapa Tayta Dyus nuqata yanapamananpaq.
31 Tayta Dyustami mañayllapa washamananpaq chay Judea pwiblupi kaq mana kriyiq runakunamanta. Mañakuyllapapis chay tantashanllapata apatiy, Jerusalenpi kriyiq masinchikkunaqa kusa aligrila aypananllapapaq.
32 Chaynulla mañakuyllapapis, Dyus munatin aligrila qamkunaman ĉhamur chaypi samatiy, kusata animachinakunallapapaq.
33 Nuqapismi mañakuni, Taytanchik Dyusqa kusa shumaqtana qamkunata kawsachishunanllapapaq. ¡Chaynumi kanqa!

16

Tukukanantami Pablo saludakun

1 Ukniykuna, kaytami nishaykillapa: Qamkunamanmi kriyiq masinchik mama Febe shamuyan watukushuqllapa. Payqami, Cencrea pwiblupi kriyiq masinchikkunata allita rikar yanapan.
2 Chaymi Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishunillapa: Pay qamkunaman ĉhamutinqa imanutaq Dyuspa allin kaqninkunamaqa samachinakun, chaynu samachinkillapa. Chaynulla tukuy ima ministishanpipismi

yanapankillapa. Chaqa payqami kusa achka kriyiqkunata, chaynulla nuqatapis yanapamasha.

3 Imaraq saludapamankillapa kriyiq masinchik Priscilata, * chaynulla runan Aquilatapis. Chaqa paykunaqami nuqawan pulla kar, tukuy imapi yanapamashallapa, Jesucristupaq allita yaĉhachikunayllapapaq.

4 Paykunaqami, chay tukuy saqra imakunamanta washamananrayku mana imatapis mancharchu, listu karanllapa wanunanllapapaqmapis. Chaymi paykunataqa kusata payji nini. Piru manami nuqalachu payji nini. Ashwanmi tukuy chay mana Israel kaq kriyiq masinchikkunapis, paykunataqa kusata payji ninllapa.

5 Saludapamankillapapis Priscilapa, Aquilapa wasinpi kriyiq masinchikkuna tantanakuqtapis. Chaynulla munashay masiy Epenetutapismi imaraq saludayllapa. Chaqa Asia pwiblukunapiqami Jesucristupi kriyiqqa, pay puntataqa karan.

6 Saludapamankillapa ukniy Mariatapis. Chaqa payqami kusata yanapashushallapa.

7 Saludapamankillapapis Israelmanta kaq masiy Andronicuta, Juniastapis. Chaqa paykunaqami nuqamantaqa mas puntata Jesucristupi kriyiq karan. Chaynullami, nuqawan pulla karsilpipis karanllapa. Chaynu kusa allita kriyishanllaparaykumi, wakin kriyiqkunata rikar yaĉhachikunamantaqa, paykunaqa kusa mas

---

* **16:3** Wakin iskribikashakunapimi “Prisca” nin.

allita riqsikasha kaq apustulkunapaqqa.

8 Saludapamankillapapis munashay ukniy Ampliastapis.
9 Saludapamankillapapis yaĉhachikuq masiy Urbanuta, chaynulla munashay masiy Estaquista,
10 chaynulla Apelestapis. Chaqa payqami qischakarmapis, Jesucristupi allita kriyishanmantaqa mana ashunchu. Saludapamayllapapismi Aristobuluta tukuy aylluntinta.
11 Chaynulla saludapamayllapapismi Israelmanta kaq masiy Herodionta, chaynulla Narcisupa tukuy ayllunkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunatapis,
12 chaynulla ukninchik Trifenata, Trifosatapis ima. Chaqa kay warmisitakunaqami Amitunchik Jesucristo munashannulla ukninkunata kusata yanapanllapa. Saludapamayllapapismi munashay ukniy Persidatapis. Chaqa paypismi Amitunchik Jesucristo munashannullata rurar kusata yanapakusha.
13 Saludapamankillapapis kusa allita kriyiq masinchik Rufutapis, mamantinta. Chaqa mamitanqami mamay yupay munamar, kusata yanapamasha.
14 Saludapamankillapapis Asincrituta, Flegontita, Hermasta, Patrobasta, Hermesta. Chaynulla saludayllapapis tukuy kriyiq masinchik paykunawan tantakaqkunatapis.
15 Saludapamankillapapis Filologuta, Juliata, Nereuta irmanantinta, chay Olimpasta, paykunawan tantakaq kriyiq masinchikkunatapis.

16 Chaynumi uknikillapa uknikillapa kusala

rispituwan shumaqta saludanakunkillapa. † Chaynullami tukuy iglisyamanta kriyiq masinchikkunapis saluduta kaĉhamun qamkunaman.

17 Ukniykuna, kusalatami rugashunillapa kuytakanaykillapapaq, chay mana allinkunata yaĉhachikuqkunamanta. Chay paykunaqami ukman yaĉhachikuykunata yaĉhachir, ukninchikkunawan mana shumaqtanachu rikanachimayanchik. Chaqa chay runakunaqami, chay yaĉhakushaykillapataqa kuntrar, ukman mana allinta yaĉhachikunllapa. Chayraykumi chay paykunawanqa ama piĉhunakuyllapachu.

18 Chaqa paykunaqami Amitunchik Jesucristo munashanta mana rurarchu, munashanlata rurar kawsanllapa. Paykunaqami kusala shumaqta rimaq tukurla, chay manaraq allita intrakaqkunataqa dasna ingañanllapa.

19 Ukniykuna, tukuylami yaĉhanllapa qamkunaqami Dyus nishanta allita kasuq runakuna kankillapa nir. Chaymi kusata aligriyani. Piru munanimi allin kaqkunalata rurar, ama chay mana allin kaqkunataqa ruranaykillapapaqchu.

20 Chaynu allinlata ruratkillapaqami, kusa shumaqta kawsachimaqninchik Tayta Dyusqa dasna yanapashunqallapa, dyablupa mantaqnin Satanasta binsir saruĉhanaykillapapaq.

Amitunchik Jesucristo kusata llakipar yanapashunqallapa.

---

† **16:16** Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

21 Saludutami kaĉhamun, yaĉhachikuq masiy
Timoteo, chaynulla Israelmanta kaq masiykuna
Lucio, Jasón, Sosípater ima.
22 Nuqa willatiy, Tercio kay kartata
iskribiqpismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi
saludashunllapa.
23 Ukninchik Gayupismi saludashunllapa.
Chaqa paypa wasinpimi, nuqa Pabluqa tayani.
Chaynulla payqami kriyiq masinchikkunatapis
wasinpi samachin. Chaynulla kay pwiblupa
tisurirun Erasto, chaynulla ukninchik
Cuartupismi saludashunllapa.
24 Jesucristumi tukuy qamkunata llakipar,
yanapashunqallapa. ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi kay kartata tukchinanpaq Dyusta kusata alaban

25 Kananqa Taytanchik Dyusta alabashunllapa.
Chaqa payqami allita Jesucristupi kriyir
kawsanallapapaq yanapamanchikllapa.
Payqami kusa unaymanta-pacha Israel runaku-
nata chaynulla mana Israel runakunatapis
imanu washananpaq yarpuran. Piru chaynu
yarpurmapismi, achka tyimputaraq mana
mayqantapis intrachiranchu tukuy runakunata
washayanqa nirqa.
26 Piru kananqami intrachimashanchikna
imanu washakananpaq nirmapis. Chaymi
nuqakunaqa, unay rimaqninkuna iskribishan-
nulla tukuy tyimpupaq kawsaq Dyusninchik
munashannulla allita intrachishuyanillapa,
mana Israel runakunata, chaynulla Israel

runakunamatapis Jesucristupi imanu kriyir
washakanaykillapapaq nir.
27 Chaymi Jesucristurayku, tukuy imata yaĉhaq
Taytanchik Dyusta tukuy tyimpupaq alabashunl-
lapa.

Chaynumi kanqa.

Mushuq Testamento
New Testament in Quechua, Lambayeque
(PE:quf:Quechua, Lambayeque)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Lambayeque

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Lambayeque [quf], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Lambayeque

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 30 Dec 2021
05704580-9dc6-511f-8a91-aead14f3eb5a